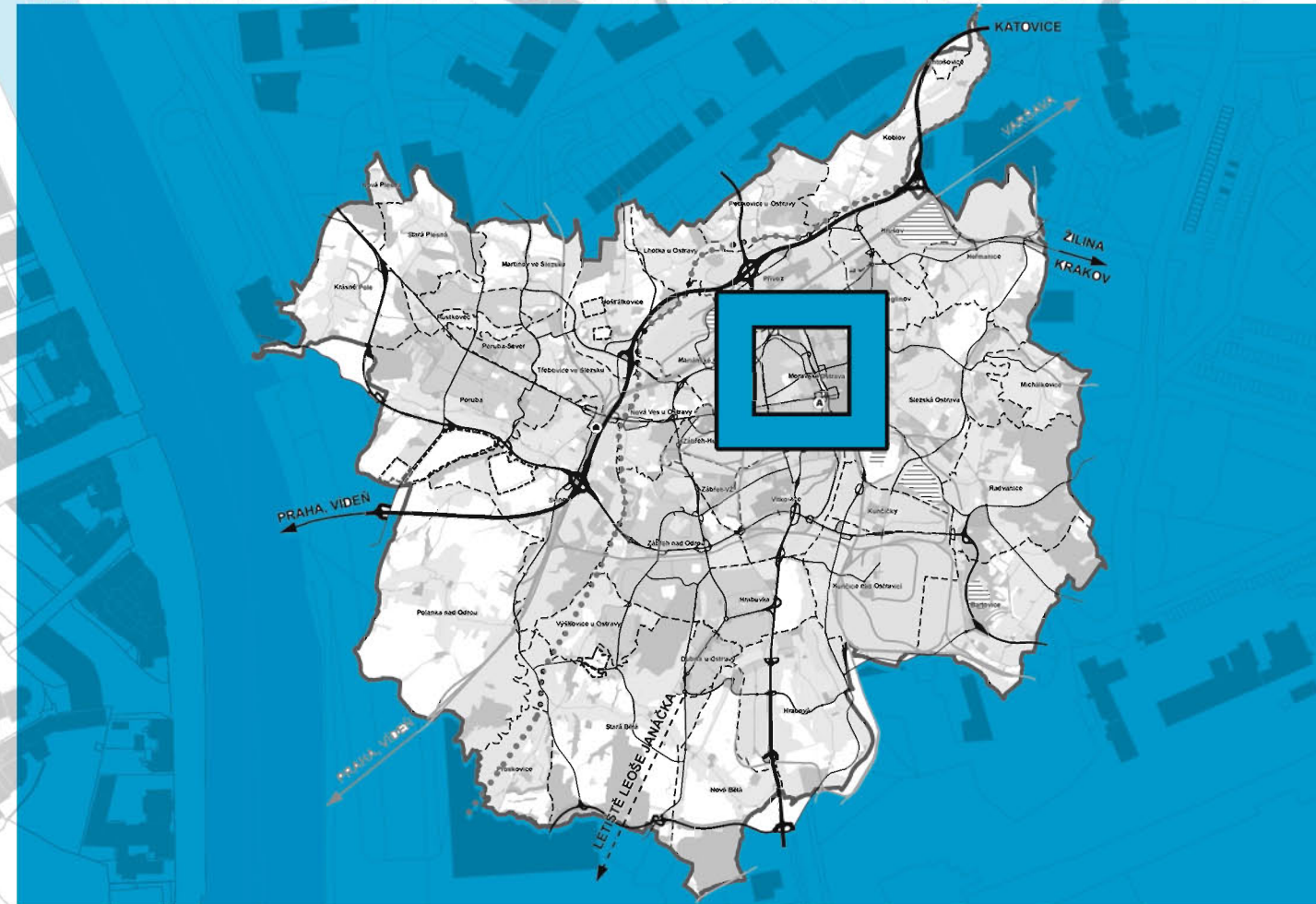

ÚZEMNÍ STUDIE

SÍDELNÍ ZELENĚ Č. ÚS 02 / 2016

MORAVSKÁ OSTRAVA A PŘÍVOZ

zadání předáno zhotoviteli dne:..... 1.3.2016
schválení možnosti využití dne:..... 26.4.2016
zaregistrovaná dne:..... 6.5.2016

Pořizovatel:..... ÚTVAR HLAVNÍHO ARCHITEKTA A STAVEBNÍHO ŘÁDU
MAGISTRÁT MĚSTA OSTRAVY, Prokešovo náměstí 8, 729 30 Ostrava

Zpracovatel:..... Ateliér ZAKA22, Sokolská třída 447/41, 702 00 Ostrava - Mor. Ostrava
zodpovědný projektant: Ing. Magda Cigánková Fialová,
Autorizovaný krajinářský architekt ČKA č. 03640

Soulad s ÚPO:..... ÚTVAR HLAVNÍHO ARCHITEKTA A STAVEBNÍHO ŘÁDU
Ing. arch. Petr Vencelides, ČKA č. 01545

OBSAH:.....

textová část
grafická část

1 ANALYTICKÁ MAPOVÁ ČÁST, 2 NÁVRHOVÁ MAPOVÁ ČÁST

OSTRAVA!!!

OBSAH

1. Identifikační údaje a cíl územní studie
2. Postup zpracování územní studie – postup zpracovatele
3. Význam hodnocení městské zeleně
4. Stav sídelní zeleně v monitorované oblasti
 - ❖ Lokalizace
 - ❖ Historie města
 - ❖ Prostorové vztahy
 - ❖ Výřez ÚP s legendou
 - ❖ Dopravní vztahy
 - ❖ Funkční vztahy
 - ❖ Přírodní podmínky
 - ❖ Systém sídelní zeleně
 - ❖ Analýza stavu sídelní zeleně
 - Metodika stavu hodnocení sídelní zeleně
 - Kritéria hodnocení funkčně kompoziční jednotky FKJZ
 - Tabulka hodnocení aktuálního stavu jednotek zeleně v území
 - ❖ Současný stav zeleně
 - ❖ Zhodnocení zeleně z hlediska plnění ekologických funkcí
 - ❖ Střety zájmů
 - ❖ Urbanistický a kompoziční rozbor území
 - ❖ Rozbor historických souvislostí formování sídla ve vazbě na utváření systému zeleně
 - ❖ Rozbor systému zeleně ve vazbě na strukturu obyvatel a demografické změny
 - ❖ Stav životního prostředí v zastavěném území
 - ❖ Rozbor návaznosti systému zeleně na přírodní plochy v nezastavěném území
 - ❖ Bariéra propustnosti systému zeleně
 - ❖ Bilance
5. Návrh systému zeleně
 - Úvod
 - Návrh řešení systému zeleně sídla v členění
 - Návrh dřevinných vegetačních prvků
 - Návrh opatření
 - Návrh témat pro zpracování do územně plánovací dokumentace
 - Návrh témat pro řešení obecně závaznou vyhláškou obce
 - Vymezení ploch vhodných pro obnovu a revitalizaci zeleně
 - Popis jednotlivých navržených ploch
 - Tabulka nově navržených ploch a revitalizovaných částí zeleně

Analytická mapová část

Mapa č. 1. Mapa širších vztahů a makro-kompozice sídelní zeleně, formát 650 x 594, měřítko 1 : 40 000

Mapa č. 2. Funkčně – kompoziční jednotky zeleně FKJZ, formát 650 x 594, měřítko 1 : 5 000

Mapa č. 3. Mapa limitů a hodnot, formát 650 x 594, měřítko 1 : 5 000

Návrhová mapová část

Mapa č. 4. Makro-kompozice systému zeleně sídla, formát 650 x 594, měřítko 1 : 20 000

Mapa č. 5. Návrhová mapa funkčně-kompozičních jednotek, formát 650 x 594, 1 : 5 000

Mapa č. 6. Etapizace obnovy sídelní zeleně, formát 680 x 594, měřítko 1 : 5 000

Doplňkový výkres vizualizací části obnovovaných v návrhu

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE A CÍL ÚZEMNÍ STUDIE

Název:

ÚZEMNÍ STUDIE SÍDELNÍ ZELENĚ – ČÁSTI MORAVSKÉ OSTRAVY A PŘÍVOZ

Datum: 2016

Lokalita: Město Ostrava – intravilán

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Katastrální území Moravská Ostrava (713520)

Prostor vymezený kolem největších sídlišť obvodu (Fifejdy II, Šalamouna) a navazující části

Vymezeno ulicemi Železárenská, Novinářská přecházející do ul. Výstavní. Ze severu ulice Hornopolní

Přecházející v ul. Cingrova a Vítkovická.

Záměr: Zhotovit územní studii sídelní zeleně, která je strategický a koncepční dokument rozvoje veškerých ploch zeleně vymezeného sídla, který eviduje, hodnotí a navrhuje obnovu a tvorbu zeleně s cílem zajistit zlepšení kvality prostředí v sídlech a jeho ekologické stability. Za tímto účelem je zeleň v sídle navrhována jako funkčně, případně prostorově spojitý systém ploch zeleně zastavěného území, vodních prvků a zastavitelných ploch v návaznosti na zeleň.

ÚDAJE O OBJEDNATELI

Statutární město Ostrava

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Nám. Dr. E. Beneše 555/6, 729 29 Moravská Ostrava

IČ.: 00845451, DIČ.: neplátcí DPH

Tel.: 599 442 165, e-mail: posta@moap.mmo.cz

ÚDAJE O ZPRACOVATELI

Ing. Magda Cigánková Fialová – ateliér ZAKA22

Autorizovaný krajinářský architekt ČKA 03640

Sídlo: Sokolská třída 447/41, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

IČO: 69221189, DIČ: CZ7652225548, Plátce DPH

Kontakty: T. 604 826 200, E. magda.jiri@seznam.cz, www.zaka22.cz

Spolupráce: Ing. Romana Šašinková, Bc. Markéta Jurečková

2. POSTUP ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE – postup zpracovatele

V rámci stanovení metodiky posuzování jsme narazili na nejednotnost u pojmů a definic. Chybí podklady, kdy by se dalo jednotně postupovat. Nakonec naše práce vychází z podkladů docenta Pavla Šimka a práce zpracované Ing. Lukášem Šteflem.

Definice funkčně kompozičních jednotek jsme omezili na čistě aplikované funkce v území.

Metodické zpracování probíhalo ve čtyřech fázích.

1. převzetí odborných podkladů

V první fázi se shromažďovaly veškeré podklady, především mapové, dostupné informace o lokalitě. Demografie území.

Vymezil se prostor studie. Objednatelem (pořizovatelem) byly poskytnuty podklady v digitální podobě, a to katastrální mapa,

technická mapa s body, hranice obvodů, ortofoto mapa. Na mapovém portálu Statutárního města Ostrava jsme získali podklady k územnímu plánu, územně analytickým podkladům a na mapách životního prostředí informace o územích zeleně v ochranném režimu.

2. Terénní průzkumy a rozbory

Informace zjišťované terénními průzkumy a rozbory jsou důležité pro přesnost a aktuálnost zpracování

Při terénním průzkumu jsme prováděli pořizování fotodokumentace, hodnocení stavu zeleně, prvků zeleně, typologizace území do mapových podkladů. Identifikovali se problémy území a potřeby změn.

3. Analytická část

Fází třetí je analytická část a zpracování jednotlivých výstupů z fází jedna a dvě. T této části se stanoví cíle, zhodnotí se celková situace a následně je provedena konzultace s objednatel.

4. Zpracování návrhu studie

Poslední fází je návrhová část, kdy se v rámci návrhu snaží řešit hlavně problematické části území v návaznosti na již projektované plochy. Návrh prošel připomínkováním a konzultací a následně je upraven do konečné podoby, která koncepčně řeší problémy a navrhuje nové prvky pro lepší funkci zeleně.

3. VÝZNAM HODNOCENÍ MĚSTSKÉ ZELENĚ

Tím jak se zvyšují nároky na pracovní výkony, kvalitu života a pracovní prostředí se stává čím dál více konkurenčním je potřeba mít prostor pro relaxaci, zdravé životní prostředí, aby se v budoucnu systém nezhroutil. S rychlou modernizací se čím dál zvyšuje potřeba pobytu v zeleni a relaxace.

Kvalitní městská zeleň je jedním s nejdiskutovanějších témat jak na odborné úrovni, tak i v politice a hlavně na úrovni komunální. O zeleni a jejich potřebách dnes každý rád hovoří a všichni jsou odborníci.

Je nutné podotknout, že systém sídelní zeleně a jeho kvalita se odvíjí i od přístupu magistrátů, jeho odborů a o prioritách. Je důležité nastavení rovnováhy mezi investicemi města, kraje, soukromými investicemi a vlivem na sídelní zeleň a to ne jen z hlediska výpočtů ekologické újmy, ale i v širších souvislostech vycházejících u územních plánů ÚP, ÚAP a regulačních plánů.

Studie sídelní zeleně hodnotí stávající stav zeleně sídla nebo její části. Cílem je určit taková opatření a vývoj zeleně, aby byl nastolen trvale udržitelný rozvoj.

V oblasti životního prostředí se jedná o rozvoj tzv. environmentálních indikátorů. V evropském i celosvětovém kontextu tento jev souvisí především s jednou z prioritních otázek Evropské unie (dále EU) i Organizace spojených národů (dále OSN) a tou je problematika **trvale udržitelného rozvoje**.

Termín trvale udržitelný rozvoj je zakotven v legislativě ČR, konkrétně v Zákoně o životním prostředí (Zákon č. 17/1992 Sb.).

“Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů”.

Pojem „trvale udržitelný rozvoj“ („sustainable development“) byl poprvé definován na konferenci Světové komise pro životní prostředí a rozvoj v roce 1987, následovně: *„Trvale udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajišťuje uspokojení potřeb současné společnosti, aniž by ohrozil možnost uspokojení těchto potřeb budoucím generacím“* (BRUNDTLAND et al., 1987).

Princip trvalé udržitelnosti je založen na existenci a vzájemné rovnováze dalšího vývoje tří provázaných oblastí, tzv. pilířů udržitelného rozvoje. Jedná se o pilíř environmentální, ekonomický a sociální (viz např. MEBRATU, 1998; KEINER et al., 2004; HARDING, 2006). Někteří autoři (např. WAAS et al., 2010) definují i existenci čtvrtého pilíře a to sice institucionálního.

V průběhu posledních cca dvaceti let se pojem trvalá udržitelnost, stal nedílnou součástí nadnárodní, národní a lokální politiky a jeho principy jsou postupně implementovány do legislativních i politických dokumentů mnoha zemí světa. Tento trend popisuje např. MOLDAN et al. (2002); LOUDA (2012). Principy a myšlenky trvale udržitelného rozvoje byly ve světové politice poprvé přijaty na summitu OSN o životním prostředí a rozvoji v Riu de Janeiro v roce 1992. Jedním ze zásadních

programů, přijatých na této konferenci byla **Agenda 21**. Jedná se o programový dokument, který rozpracovává principy trvale udržitelného rozvoje v globálním měřítku a upravuje možnosti implementace jeho principů do národních politik. Snaha o popis nebo exaktně vyjádřitelnou charakteristiku trvale udržitelného rozvoje vyústila v postupný rozvoj indikátorů (MOLDAN et al., 2002).

Prosazování principů udržitelného rozvoje na místní úrovni řeší tzv. **Místní Agenda 21** (MA21). MA21 představuje proces, který umožňuje zavádění principů udržitelného rozvoje na regionální a místní úrovni. Regionální a místní správy tak za účasti veřejnosti připravují své vlastní strategické plány místní realizace udržitelného rozvoje. Nezbytnou součástí fungující MA21 je (mimo jiné) „systémové a měřitelné směřování k udržitelnému rozvoji“ (KAŠPAR, PETROVÁ, 2006). Problematiku MA21 ve vztahu k městské zeleni blíže popisuje např. TIMM (2004).

Aktuálně platný dokument: **Státní politika životního prostředí ČR** (SPŽP ČR) pro období 2012 –2020 vymezuje plán na realizaci efektivní ochrany životního prostředí. Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany ČR a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí (viz MŽP, 2012b). SPŽP ČR definuje ve svých tematických oblastech dílčí cíle a opatření k naplnění její realizace. V tematické oblasti 3: Ochrana přírody a krajiny je dílčím cílem cíl č. 3.3.1 Zlepšení systému zeleně v sídlech a jeho struktury. K tomuto cíli navrhuje SPŽP ČR následující opatření:

– *Zajistit zachování a vymezení nových ploch a prvků zeleně jako součástí funkčního a strukturovaného systému sídelní zeleně v sídlech v rámci územního plánování, aby byla zajištěna základní podmínka pro plnění jeho funkcí.*

– *Zvýšit funkční kvalitu ploch a prvků zeleně v sídlech a zajistit pěší dostupnost ploch zeleně s rekreační funkcí.*

– *Plánovat a zakládat nové plochy zeleně jak v rozvojových oblastech sídel, tak v původní zástavbě“ (MŽP, 2012b).*

SPŽP ČR dále vyzdvihuje že „vzhledem k minimálním plošným rezervám pro nové plochy zeleně ve stávající zástavbě je nezbytné zajistit ochranu a **zvýšit kvalitu a funkční účinnost zeleně stávající**.“ K ověření dílčích cílů však nejsou navrženy adekvátní indikátory. Navržené indikátory tematické oblasti 3 (indikátory: suburbanizace, brownfields, hluková zátěž) mají téměř nulovou vypovídající hodnotu pro kontrolu zmíněného dílčího cíle 3.3.1.

URBÁNNÍ POLITIKA A KVALITA MĚSTSKÉHO PROSTŘEDÍ

Vláda ČR v roce 2010 schválila dokument **Zásady urbánní politiky**. Při zpracovávání strategických a koncepčních dokumentů vláda ukládá povinnost vycházet ze zásad, které tento dokument definuje (MMR, 2010). Jedná se o rámcový dokument, který má za cíl koordinovat přístupy veřejné správy k rozvoji měst a navrhnout směry a aktivity napomáhající k jejich udržitelnému rozvoji. Zásada číslo 5 zmíněného dokumentu: **Péče o městské životní prostředí**, která definuje strategické směry a rozvojové aktivity, jež přímo souvisejí s městskou zelení a její kvalitou. Jedná se o strategický směr „péče o přírodu a krajinu“ a k němu definované rozvojové aktivity:

– „pečovat o systém sídelní zeleně, zlepšovat jeho strukturu a umísťovat zelené pásy kolem městských sídel, dodržovat princip „zeleň za zeleň“;

– chránit plochy zeleně a nezastavěných pozemků s potenciálem naplnění rekreačních a ekologických funkcí v zájmu udržitelného rozvoje systému sídelní zeleně“ (MMR, 2010).

Vysoká důležitost je přikládána systému zeleně, jeho kvalitě i kvalitě udržovací péče o tento systém. Jedná se o téma, které v takovéto podrobnosti nezmiňuje žádný jiný dokument ČR takovéhoho politického či legislativního významu. Vzhledem k rozsahu jsou citovány jen některé pasáže dokumentu, které jednoznačně dokládají výše zmíněné. „Významným cílem je zajistit kvalitativní rozvoj systému sídelní zeleně je třeba chránit stávající plochy zeleně plnicí rekreační a ekologické funkce v zájmu udržitelnosti systému zeleně a s ohledem na efektivitu prostředků vynakládaných na realizaci a potřebnou údržbu zahradních a krajinářských úprav je žádoucí zvýšit podíl rozpočtových prostředků na financování adekvátní péče o plochy zeleně, což zahrnuje koncepční přístup“ (MMR, 2010). Dále je zdůrazněna i důležitost zhodnocení kvalitativního rozvoje systému zeleně a jeho přínosů, potřeba zlepšení kvality údržby ploch zeleně (s odůvodněním, že navýšené prostředky na údržbu v dlouhodobém výhledu sníží náklady na investiční obnovu těchto ploch). V závěru této zásady číslo 5 je zmíněna i potřeba podporovat aplikovaný výzkum v otázkách urbánního prostředí.

MĚSTSKÁ ZELENĚ, SYSTÉM MĚSTSKÉ ZELENĚ

Zeleň, městská zeleň – definice pojmů, analýza přístupů

Česká státní norma (ČSN) 83 9001 (1999) definuje termín **zeleň** jako:

“(1) soubor tvořený živými a neživými (přírodními nebo umělými) prvky zeleně, záměrně založenými

nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno sadovnicko-krajinářskými metodami, výjimečně jej může tvořit i jeden vegetační prvek.

(2) v územním plánování se zelení zpravidla rozumí funkční náplň území, která je rovnocenná jiným funkcím, jako je např. doprava, nebo bydlení, rozlišuje se zeleň v hlavní, dominantní funkci, kdy je jedinou náplní území, např. parky a zeleň v doplňkové funkci, kdy je součástí ploch s jinou hlavní funkcí, např. s bydlením“.

Citovaná norma definuje **sídelní zeleň** jako „zeleň v krajině sídla (v zastavěném území sídla)“.

ŠIMEK (2014) uvádí, že **městská zeleň** je termínem vícevýznamovým. Nejčastěji je dle citovaného autora používán ve významu:

a) Zeleň patřící do kompetence nižších správních jednotek - především obcí. Komunální (obecní) zeleň jako taková pak tedy logicky zahrnuje plochy zeleně, které mohou být kategorizovány podle různých kritérií (např. podle přístupnosti, převládající funkce, intenzity péče apod.

b) Konkrétní plochy zeleně, u kterých rozvoj vegetačních prvků nejsou schopny zajistit přirozené regulační mechanismy, kde trvalé ekologické podmínky jsou výrazně změněny a existenci ploch zeleně zajišťuje především koncepce správy zeleně a režim péče o ně.

c) *Zeleň na území města – tedy uvnitř zastavěného území.*

ŠIMEK (2014) dále uvádí, že „**Městská zeleň** představuje soubor objektů zeleně území, u kterých je jejich existence podmíněna péčí člověka. V konkrétním území je většina ploch městské zeleně v kompetenci obce a jejím správcem je územně odpovídající obecní (městský) úřad. Jednotlivé objekty městské zeleně jsou v převažující míře lokalizovány uvnitř zastavěného území obce.“

Plochy zeleně definuje VOREL et al. (2009) jako „vymezený segment území se souborem prvků přirozeně vzniklých nebo záměrně založených a uspořádaných podle zahradně architektonických a krajinářských zásad. Prvky mohou být živé a neživé – přírodní či umělé“. Definice termínu sídelní zeleně od VOREL et al. (2009) zahrnuje také důležité souvislosti jako jsou její funkce, návrh či údržba. „**Zeleň sídelní** není příroda ve své přirozenosti, ale nejvýznamnější symbol přírody v umělém, člověkem vytvořeném urbánním prostředí – v zastavěném území. Jejím hlavním posláním je zlepšovat životní prostředí sídel a poskytovat obyvatelům možnost rekreace. Obyčejně bývá navržena krajinářským architektem, podle takto vyjádřeného výtvarného záměru založena nebo upravena, dopěstována a trvale udržována“.

Jako **zeleň sídla** označuje KUČERA (2001) „základní plochy, sloužící jako náhrada za nevratně ztracené původní přírodní prostředí a jako zázemí pro odpočinek a rekreační aktivity. Jejich znakem je prostorová kompozice, introdukované druhy dřevin a určitý stupeň vybavenosti různými doplňky a drobnými stavbami“.

Je dále nezbytné definovat pojem **vegetační prvek**. „Vegetační prvek je základní živá prostorotvorná složka díla zahradní či krajinářské tvorby. Vegetační prvek je určen

fyzionomií (vzhledem), prostorovým uspořádáním rostlin a způsobem pěstování (ŠIMEK, 2001).

Vegetační prvky složené ze dřevin jsou označovány jako dřevinné vegetační prvky (DVP).

(převzato z disertační práce Ing.Lukáš Štefl – Návrh indikátorů kvality městského prostředí pro systémy zeleně)

Přehled hlavních vlivů městské zeleně na kvalitu městského prostředí (benefity)	
Skupina funkcí městské zeleně (benefitů a vlivů)	Autor popisující problematiku
Environmentální a ekologické benefity městské zeleně	
Vliv na teplotní podmínky (redukce teploty vzduchu)	TYRVÄINEN et al. (2005), NOWAK, HEISLER (2010); SUSCA et al. (2011); AKBARI et al. (2001); YUAN, BAUER (2007); CHOW, ROTH (2006)
Vliv na městské mikro a mezoklima	CHEN, JIM (2008b); DIMOUDI, NIKOLOPOULOU (2003)
Vliv na hydrologický režim (redukce povrchového odtoku, retence vody v území, a další)	CHEN, JIM (2008b); AKBARI (2002); TYRVÄINEN et al. (2005); WHITFORD et al. (2001)
Snižování větrného proudění	TAHIR, YOUSIF (2013)
Vliv na kvalitu ovzduší, snižování prašnosti, redukce znečišťujících látek	CHEN, JIM (2008b); DAVIES et al. (2008, 2011); NOWAK et al. (2008b); TIWARY et al. (2009)
Redukce oxidu uhličitého	AKBARI (2002); JO (2002); NOWAK, HEISLER (2010); NOWAK et al. (2013a); NOWAK (2000); PICKETT et al. (2008); STROHBACH, HAASE (2012); STROHBACH et al. (2012); NOWAK, CRANE (2000)
Redukce UV záření	GORDON et al. (2000)
Ekologické funkce, podpora biodiverzity	WHITE et al. (2005); SEVARD et al. (2000)
Sociální, rekreační a psychologické benefity městské zeleně	
Rekreační funkce, redukce stresu, psychologická pohoda	HUNTER (2001); BERG et al. (2010); KUO (2003); GRAHN, STIGSDOTTER (2003); THOMPSON et al. (2012); DE VRIES et al. (2013); MASS et al. (2009); LACHOWYCZ et al. (2012); BJÖRK et al. (2008); MARNBERGER (2008); TODOROVA et al. (2004)
Prostor pro integraci, společenský život, sociální potenciál	GERMANN-CHIARI, SEELAND (2004); KUO (2003); DANDY et al. (2012); TYRVÄINEN, MÄKINEN, SCHIPPERIJN (2007)
Snižování hluku	FANG, LING (2003); BOLUND, HUNHAMMAR (1999); CHEN, JIM (2008b)
Vliv na zdravotní stav obyvatel	TYRVÄINEN et al. (2005); JACKSON (2003); JACKSON et al. (2013); DE VRIES et al. (2013); MASS et al. (2009); TZOULAS et al. (2007); TAKANO et al. (2002); O'BRIEN et al. (2010)
Estetická a architektonická funkce	PRICE (2003); JIM, CHEN (2006, 2008); CHEN et al. (2009); SUPUKA, FERIANCOVÁ (2008); TYRVÄINEN et al. (2005); ÖZGÜNER, KENDLE (2006); ŠIMEK (2001); HALÍK et al. (1998)
Kulturní a historická funkce (význam)	FRASER, KENNEY (2000); FORREST, KONIJNENDIJK (2005); FORREST (2002); HOBHOUSE (2004); KUPKA (2008); SUPUKA, FERIANCOVÁ (2008); PACÁKOVÁ-HOŠTÁLKOVÁ (2004)
Edukační význam	CHEN, JIM (2008b)
Ekonomické benefity městské zeleně	
Vliv na redukci spotřeby energie a energetickou náročnost budov	AKBARI et al. (2001); AKBARI (2002); WOLF (2004); HEIDT, NEEF (2008); McPHERSON, SIMPSON (2003)
Vliv na zhodnocení ceny nemovitosti a lokalit	LUTTIK (2000); MORANCHO (2003); KONG et al. (2007); TYRVÄINEN, MIETTINEN (2000)

Tab. 1. Přehled hlavních vlivů městské zeleně na kvalitu městského prostředí (benefity). Poznámka: jednotlivé benefity a funkce se mohou překrývat, nebo být zařazeny do více skupin.

4. STAV SÍDELNÍ ZELENĚ v monitorované oblasti

ŠIRŠÍ VZTAHY

• LOKALIZACE

Ostrava

Řešené území se nachází na území města Ostravy, které je třetím největším městem České republiky, a to jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Nachází se na severovýchodě území a je zároveň centrem Moravskoslezského kraje. Město leží na březích řeky Ostravice, která dělí Ostravu na Moravskou Ostravu a Slezskou Ostravu. Od roku 2000 se Ostrava stala sídelním městem Ostravského, dnes Moravskoslezského kraje.

Základní údaje

- Rozloha: 214 km²
- Počet městských obvodů: 23
- Počet obyvatel 340tis.
- Hustota osídlení: 1500 obyvatel/km²

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Je centrálním a historickým jádrem města. Radnice úřadu se nachází v centru na náměstí Dr. Eduarda Beneše.

- rozloha obvodu: 1353 ha

- rozloha udržované zeleně: cca 190 ha (z toho sady a parky 70 ha)

Vymezené území pro studii

V rámci studie bylo vymezeno území, které zahrnuje přibližně 50% rozlohy obvodu a je v části katastru Moravská Ostrava. Prostor byl vybrán na základě přítomnosti největších sídlišť obvodu a jejich vzájemných problémů a vztahů. Toto území se v posledních letech vyvíjí a je v něm plánováno nejvíce regenerací a revitalizací, které musí mít určeny základní zásady vazeb a prvků zeleně.

Území je vymezeno (viz. mapy) na severu ulicí Hornopolní, která na východě přechází do ulice Vítkovická. Západní část vymezuje ulice Novinářská, která přechází v ulici Výstavní. Z jihu je území vymezeno ulicí Železárenskou.

Středem lokality prochází ulice 28. října. Vymezení je patrné na mapovém listu č. 1.

• HISTORIE MĚSTA

Ostrava dostala jméno podle řeky Ostravice, která město rozděluje na moravskou a slezskou část. Základ slova Ostrava znamená „ostře, rychle, bystře tekoucí řeku“. Osídlení území, na kterém dnešní město leží, je poprvé doloženo už ve starší době kamenné. Asi před 25 tisíci lety měli na vrchu Landek svá tábořiště lovci mamutů, což dokládají četné archeologické nálezy.

Moravská Ostrava a Přívoz tvoří historické jádro dnešní Ostravy. Toto poměrně rozsáhlé území při soutoku řek Odry a Ostravice bylo od pradávna vstupním místem do Moravské brány, kudy procházely významné obchodní cesty, spojující středomořské a západoevropské oblasti s Pobaltím.

Město Moravská Ostrava mělo na počátku 17. století asi 1200 obyvatel. Od 60. let 18. století prožívalo město období určitého hospodářského vzestupu. Ztrátou větší části Slezska se stává pohraničním městem, dochází k přesunu obchodních cest, tak že městem začíná procházet zboží z Moravy do východních zemí.

Mezníkem v historii Moravské Ostravy byl nález černého uhlí. Rozvoj průmyslu a s ním příliv finančního kapitálu umožnil ve 2. polovině 19. století a na počátku 20. století přestavbu celé Moravské Ostravy a Přívozu. V roce 1898 byla dokončena stavba veřejné nemocnice na Fifejdách, roku 1890 byl zřízen nový městský vodovod a v roce 1898 byla postavena městská elektrárna a začalo se s elektrifikací města. V letech 1928 – 1933 byly zřízeny Komenského sady.

Za poválečného období se stala Ostrava vysokoškolským městem. Historické jádro města se též stalo sídlem po válce nově vzniklých kulturních institucí. Obvod Moravská Ostrava a Přívoz byl zřízen až po komunálních volbách v roce 1990.

• PROSTOROVÉ VZTAHY

Území se nachází v pomyslném středu celého města Ostrava. Celé území je urbanizované. Z prostorového hlediska nenavazuje na extravilán města – volnou krajinu. Tato část vznikla až v minulém století a severní území nad ulicí Varenská až po roce 1950. Viz mapa vlevo.

Přesné vymezení území pro studii vzniklo z potřeby regulace a následného rozvoje zeleně v neobydlenější části obvodu Moravské Ostravy a Přívozu. Území se nachází v poměrně rozvojové části, kdy většina ploch v sídlištích prochází revitalizací a i prostory mimo sídliště jsou dnes v nezanedbatelné rozloze rozvojové plochy. Nebo plochy se zpracovávají studii k rozvoji a revitalizaci.

Jednotlivé vazby v území jsou přerušeny většími dopravními tahy a územími s průmyslovou výrobou nebo překladištěm českých drah. Z jihu je celé území ukončeno rozsáhlými vítkovickými železárnami a na nich navazující hutní a ocelářskou výrobou.

Zeleň je zde následně uzavřena do jednotlivých nenavazujících ploch. Jedná se o území sídlišť z 70%. Nejdůležitější prostory z hlediska zeleně je park Milady Horákové a park na ulici Železárenské vedený jako izolační zeď zabírají v průměru 7% území. Střed území je přerušeno oplocenou bariérou pivovaru Ostravar a poněkud kuriózní zahrádkářskou kolonií, která je také za velkým plotem. Vše je ve vlastnictví pivovaru.

Směrem na západ pokračuje prostor rozvojovým územím, které kdysi patřilo depu ČSAD. Dnes je zde prázdná plocha podléhající sukcesi náletových dřevin a ruderním společenstvím. Tato plocha je pro vývoj budoucí zeleně velmi důležitá. Její vlastnictví je stále v rukách ČSAD.

Pod plochou jižně je areál obchodního centra s polovinou parkování v podzemních garážích. Ze západní strany byla v těsné blízkosti obchodního centra zachována část vzrostlé zeleně, která působí velmi dobře. Nové výsadby na parkovišti i po 10ti letech živoří a stromové patro je žalostné.

Poměrně významnou část zaujímají v území uzavřené plochy školních zařízení a velká plocha zahrady nemocničního areálu.

Pod protínající ulicí 28.října je větší mírně neurčená plocha i velmi vzrostlé zeleně. Nově je zde komerční objekt s velmi intenzivně udržovanou zelení (TIETO) ve vlastnictví společnosti CTP a i navazující plocha zeleně je také v jejich vlastnictví. Částečně zde vzala za oběť vzrostlá zeď, ale přibýly prvky záhonových výsadeb, které jsou spíše esteticky zajímavé než hodnotné z přírodního hlediska.

Pod plochou se nachází starší sídliště Šalamouna, kdy je zástavba z 80% cihlová do 4patra. Zde je poměrně velké množství zeleně všech typů a hlavně zde o zeď pečují i obyvatelé. V území je poměrně velké množství oplocených školních zařízení, domov důchodců, ale i neziskových projektů.

Celé území zakončuje nově (cca 10let) založený park na ulici Železárenská. Velmi pozitivní je vysoké zastoupení stromového patra z původních druhů jako olše, javory a topoly osika. Jako VKP je veden pod názvem izolační zeď. Pod čtyřproudou komunikací Železárenská je za pásem komerčních objektů ještě pás zeleně bez dané funkce. Jedná se o velmi významnou plochu z hlediska vzrostlého stromového krytu. Z dobových snímků vyplývá, že zeď zde byla již v roce 1949. Následně na jihu oblasti začíná území vítkovických železáren.

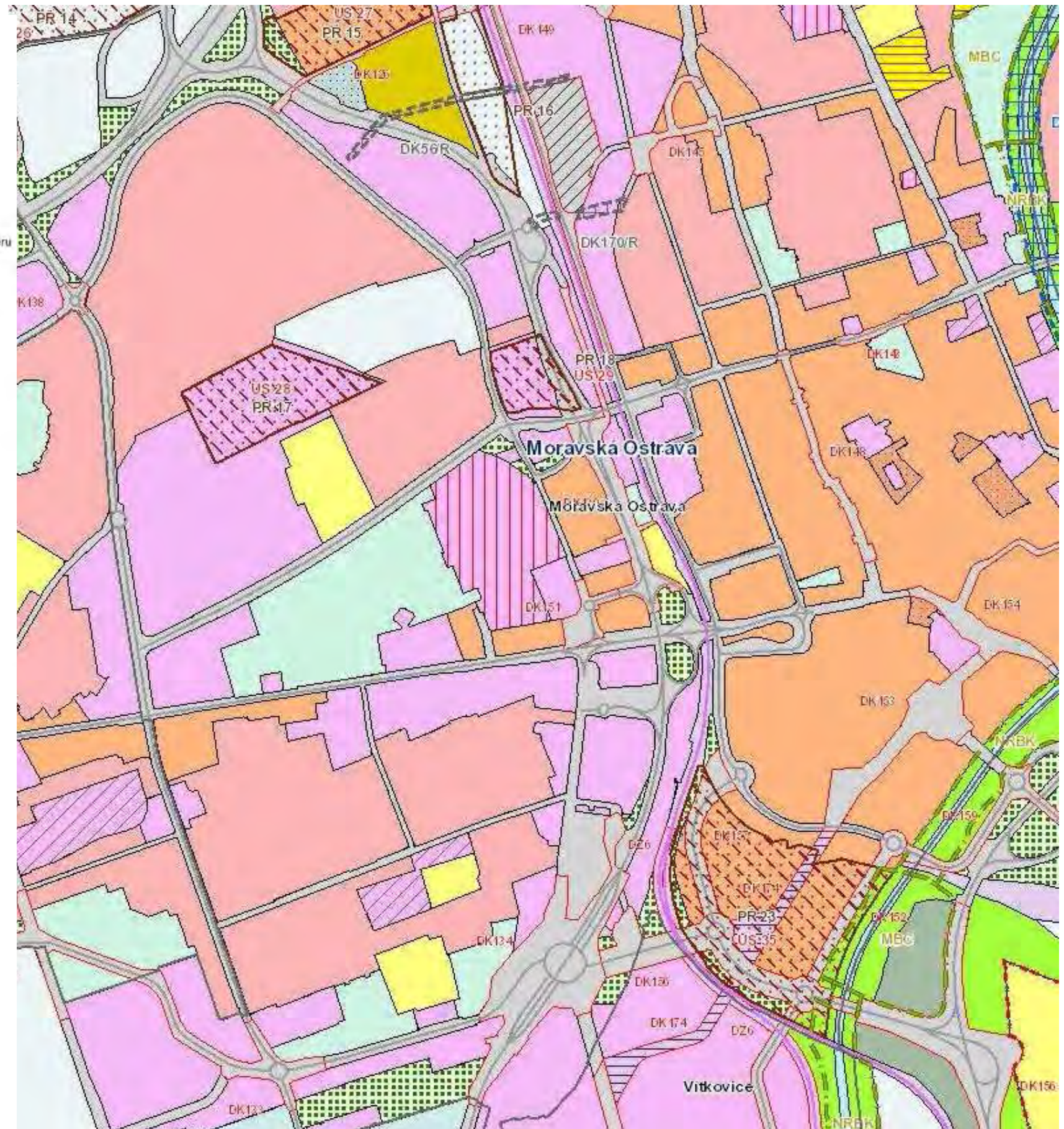
HLAVNÍ VÝKRES - Urbanistická koncepce

Legenda:

PLOCHY S ROZDILNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

- bydlení v rodinných domech
- bydlení v bytových domech
- sport
- volný čas
- volný čas - ZOO
- individuální rekreace - chaty
- individuální rekreace - zahrady
- občanské vybavení
- občanské vybavení - střední a vysoké školy
- občanské vybavení - zdravotnictví
- hřbitovy
- parky
- veřejná prostranství
- plochy smíšené - bydlení a občanské vybavení
- plochy smíšené - bydlení a služby
- plochy smíšené výrobní - lehký průmysl a občanské vybavení
- plochy železniční dopravy
- plochy železniční dopravy - návrh
- plochy tramvajové dopravy
- plochy tramvajové dopravy - návrh
- plochy pozemních komunikací (včetně tramvajového pásu)
- plochy pozemních komunikací (včetně tramvajového pásu) - návrh
- plochy ostatní dopravy
- plochy ostatní dopravy - návrh
- skládka průmyslového odpadu - rekultivace les
- skládka průmyslového odpadu - technická rekultivace
- těžký průmysl
- lehký průmysl
- plochy technické infrastruktury
- plochy zemědělské výroby
- plochy vodní a vodohospodářské
- orná půda
- lesy
- louky
- krajinná zeleň
- ochranná zeleň

- zastavěné území
 - zastavitelné plochy
 - plochy k prověření územní studií
 - plochy přestavby
 - územní rezervy pro zástavbu městského charakteru
 - územní rezerva pro silniční dopravu
 - územní rezerva pro silniční dopravu - tunel
 - územní rezerva pro železniční dopravu
 - územní rezerva pro ostatní dopravu
 - územní rezerva pro protipovodňové opatření
 - zrušená část ÚPO
- MAPOVÝ PODKLAD
- hranice města Ostravy
 - hranice katastrálních území
 - hranice parcel
 - územní systém ekologické stability
 - významné pozemní komunikace
 - významné železniční tratě
 - průplavní spojení Dunaj - Odra - Labe

VÝŘEZ ČÁSTI Z ÚZEMNÍHO PLÁNU MĚSTA OSTRAVY

• DOPRAVNÍ VZTAHY

V rámci území je silná dopravní struktura zahrnující veškeré dopravní prvky mimo mimoúrovňové dopravy.

Přes území prochází hlavní dopravní tepny města Ostravy. Nejdůležitější je středová komunikace a nejdelší ulice celé Ostravy 28.října. Zde je vedena doprava jak osobní, autobusová, tak i tramvajová. Druhá tramvajová trať v území je z jihu od Vítkovic vedoucí přes frýdlantské mosty až do centra. Obě tramvajové tratě se spojují právě na frýdlantských mostech, kde je významný dopravní uzel navazující na autobusové nádraží, kde dojíždí i autobusy dálkové z okolí Ostravy.

Druhý dopravní uzel, kde se pohybuje velké množství obyvatel je na křížení ul.Varenská s ul.Hornopolní.

Celé sledované území je dopravně bez problému přístupné jak veřejnou dopravou, kterou tvoří trolejbusy, autobusy a tramvaje, tak i osobní dopravou. Jednotlivé centrální části Ostravy od sebe nejsou až tak vzdáleny a mnoho lidí zde využívá přepravu na kole. Tento způsob dopravy se v Ostravě vznikem dobré sítě cyklostezek zvyšuje. V našem území je velká navazující síť cyklostezek, které následně vedou do extravilánu města a spojují obyvatele s volnou krajinou a rekreačními oblastmi.

V rámci uzavřených částí sídlišť je snaha o snižování průjezdnosti zužováním cest a rozprostřením parkování (statické dopravy) do menších souborů. Nevytváření velkých parkovacích ploch na okraji území. Celkově v území není větší problém v parkování. Je zde dobrá vazba na nájezdy na dálnici D1 a rychlostní komunikaci do Frýdku Místku.

• FUNKČNÍ VZTAHY

Po celkovém zmapování území jsou jednotlivé plochy až na výjimky funkčně vymezeny. V území se příliš nemísí funkce jako bydlení se školním zařízením. Vše je jasně dáno. Vzájemné funkční vztahy jednotlivých prvků fungují dobře v menších uzavřených částech. Jedná se například o sídliště Fifejdy II.. Funkčně uspokojí většinu obyvatel. Jsou zde bezproblémové vazby na školní zařízení, na zdravotní středisko i k občanské vybavenosti. Jedná se, ale o vnitřní funkční vztahy. Po zhodnocení vztahů funkce zeleně komerce za ulicí Hornopolní, tak funkční vztah zaniká a jedná se o dva světy, které vzájemně nenavazují dopravně, esteticky a ani funkčně. Tímto způsobem je děleno celé území. Z hlediska urbanistického jsou vzájemné funkční vztahy velmi v nerovnováze a území je děleno do uzavřených celků žijících si svým životem. To je i největší problém celého území, na něž se musíme v návrhové části zaměřit.

Poměrně lépe je na tom jižní část území pod ulicí 28.října. Zde mají obyvatelé téměř všechny funkce dostupné bez větších bariér. Velmi pozitivní je navazující park na Železárenské, který má rekreační a sportovní funkci.

Bilance jednotlivého zastoupení je v závěru této části, za tabulkovým rozbohem „funkčně kompozičních jednotek“ (FKJZ).

Nejrozšířenější je funkce bydlení a k ní navazující zeleň obytných souborů.

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

• GEOLOGICKÉ A GEOMORFOLOGICKÉ POMĚRY

Řešené území leží v Ostravské pánvi, tvořené sníženinou mezi Karpatskou a Hercynskou soustavou. Geologicky náleží k soustavě Karpatské, vzniklé alpským vrásněním, s překrytím sedimenty Kvartéru. Na území Ostravy jsou četné antropogenní sedimenty, haldy hlusiny z uhelných dolů, průmyslové haldy a různé jiné deponie. Jedinečné je pro Ostravsko zalednění pevninským ledovcem (elsterské a sálské zalednění) před 0,1 – 3,6 mil. lety (pleistocén). Pozůstatkem jsou krom zarovnaného reliéfu a složitého souboru uloženin také malé stopy v podobě tzv. bludných balvanů.

Provincie: Západní Karpaty

Soustava: Vněkarpatské sníženiny

Podsoustava: Západní vněkarpatské sníženiny

Celek: Ostravská pánev

• PEDOLOGICKÉ POMĚRY

Na zamokřených sprašových hlínách terasy řeky Odry a Ostravice vznikly kvalitní hnědozemě oglejené a ilimerizované oglejené půdy. Značný rozsah mají také antropogenní půdy, což jsou půdy vytvářené z člověkem nakupených substrátů získaných při těžební a stavební činnosti. Charakter půd je dán jednak vlastnostmi původního materiálu, jednak antropogenním vrstvením či mísením materiálu, dále pak usměrněním procesu pedogeneze po rekultivacích, sledujících úpravy půdních vlastností pro zemědělské, lesnické, rekreační využití.

• KLIMATICKÉ POMĚRY

Klimatické poměry jsou v území ovlivňovány hlavně polohou avertikální členitostí reliéfu. Území je tedy ovlivněno věncem hor (Moravskoslezské Beskydy a Hrubý Jeseník) a otevřeností k severu. Oblast patří do mírně teplé oblasti (MT10), (Quitt, 1975), která se vyznačuje kontinentálnějšími rysy s dlouhým, teplým a mírně vlhkým létem. Zima je normálně dlouhá, mírná až mírně chladná, suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky. Navíc se zde projevuje tzv. teplotní ostrov, efekt vyvolaný velkým městem, které může vytvářet odlišné mikroklima se zvýšením teploty proti okolí i o několik stupňů. Projevuje se vliv blízkosti návětrného svahu Beskyd, celková oceanita a vliv severních nížin. Jde o nejvlhčí nížinnou oblast českých zemí. V pánvi se vyvíjejí zvláště v zimním období teplotní inverze.

Klimatická oblast: MT 10.

Průměrná roční teplota: 8 ° C

Průměrné roční srážky: 769 mm

Průměrná relativní vlhkost vzduchu 75 %

• HYDROLOGICKÉ POMĚRY

Oblast patří do povodí řeky Odry (úmoří - Baltské moře). Městem protékají čtyři řeky – Odry, Opava, Ostravice a Lučina. Retenční schopnost oblasti je velká. Průtok silně rozkolísaný v důvodu hlavně jarních záplav řeky Odry (Bartošovice 1971 – 1990: 0,671 m3/s – 91,0 m3/s) a Ostravice. Koeficient odtoku je střední. Na pískách a štěrčích je propustnost velmi dobrá, hlíny a spraše jsou nepropustné. V nivě, která je v dosahu velkých vod, je hladina spodní vody v hloubce 1 - 5 m, zatímco na původní ostravské terase, ležící mezi Odrou a Ostravicí, se spodní voda nachází až v hloubce okolo 16 m. Celá pata ostravské terasy je rovněž bohatá na prameny. Přímou na řešeném území se nenachází žádné vodní toky či prameny. Problém však může vzniknout s vysokou hladinou podzemní vody. Území se nenachází ani v záplavové oblasti.

• BIOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ

Dle biogeografického členění největší část Ostravy patří doostravského bioregionu (2.3). Bioregion leží v mezofytiku ve fyto geografickém okrese 83. Ostravská pánev. Potenciální lesní vegetaci dominují dubové bučiny (*Carici-Quercetum*), které navazují podél vodních toků na lužní lesy podsvazu *Alnenion glutinoso-incanae* (snad *Pruno-Fraxinetum*, avšak kolem malých potůčků i *Carici remotae-Fraxinetum*). Fauna bioregionu je zásadně determinována antropogenním vlivem ostravské aglomerace a industrializací celého území.

SYSTEM SÍDELNÍ ZELENĚ

Základní prvky sídelní zeleně tvoří v Ostravě zeleň VKP (významných krajinných prvků), zeleň městských lesů, která zaujímá přes 1 100ha a údolní nivy doprovázející nejdůležitější vodní toky v Ostravě. Hlavně podél řeky Odry, Ostravice, Opavy a Lučiny.

Údolní nivy se dělí na přírodní a urbanizované. V ustanovených přírodních nivách je stejný systém ochrany jako ve VKP.

Do kategorie městské zeleně spadají podle zákona 114/1992 O ochraně přírody a krajiny významné krajinné prvky, což jsou „ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. (...) Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků“ a památné stromy. Řešené území obsahuje jak významné krajinné prvky, tak památné stromy viz tabulky.

Téměř 90% VKP tvoří městské parky a parková zeleň.

V letech 2013 a 2014 se do systému zapojila i realizace „Izolační zeleně“, která v příštích letech začne plnit funkci izolační zeleně na území města Ostravy. V současné době je vysazeno kolem 50ti tisíc ks stromů, ale výsadby jsou natolik mladé, že jejich plochy se nedají označit jako stabilní.

Významné krajinné prvky v obvodu Moravská Ostrava a Přívoz:

Číslo VKP v evidenci	Rok registrace	Název dle vyhlášovací dokumentace	Rozloha (m ²)	Charakter území
6	1994	Sad Milady Horákové	80201	Park
7	1993	Husův sad	11665	Park
13	1994	Izolační zeleň podél ul. Železárenské	23601	Porost dřevin
19	1994	Komenského sady	264659	Park
22	1996	Bezručův sad	16233	Park
38	1995	Sad na ul. 30. dubna	4353	Park
41	1996	Skupina jírovců na ul. Soukenické	561	Skupina dřevin
52	1997	Sad Boženy Němcové	8586	Park
72	1997	Jírovce u sladovny ostravského pivovaru	3546	Stromořadí
96	1997	Hřbitov u ul. Slovenské	23544	Porost dřevin

Památné stromy v obvodu Moravská Ostrava a Přívoz:

Číslo v evidenci	Datum vyhlášení	Český název	Latinský název	Ulice
12	13.12.1989	Platan javorolistý	<i>Platanus x acerifolia</i>	Vojanova
27	24.7.1996	Platan javorolistý	<i>Platanus x acerifolia</i>	Blahoslavova
29	24.10.1996	Platan javorolistý	<i>Platanus x acerifolia</i>	Poděbradova
38	24.12.2010	Buk lesní	<i>Fagus sylvatica</i>	30. dubna
39	24.12.2010	Dub letní	<i>Quercus robur</i>	Komenského sady

Definice pojmů:

Zeleň - „soubor tvořený živými a neživými (přírodními nebo umělými) prvky zeleně, záměrně založenými nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno sadovnicko-krajinářskými metodami, výjimečně jej může tvořit i jeden vegetační prvek.“

„V územním plánování se zelení zpravidla rozumí funkční náplň území, která je rovnocenná jiným funkcím, jako je např. doprava, nebo bydlení, rozlišuje se zeleň v hlavní, dominantní funkci, kdy je jedinou náplní území, např. parky a zeleň v doplňkové funkci, kdy je součástí ploch s jinou hlavní funkcí, např. s bydlením.“ (ČSN) 83 9001 (1999)

sídelní zeleň - „zeleň v krajině sídla (v zastavěném území sídla)“

„Zeleň sídelní není příroda ve své přirozenosti, ale nejvýznamnější symbol přírody v umělém, člověkem vytvořeném urbánním prostředí – v zastavěném území. Jejím hlavním posláním je zlepšovat životní prostředí sídel a poskytovat obyvatelům možnost rekreace. Obyčejně bývá navržena krajinářským architektem, podle takto vyjádřeného výtvarného záměru založena nebo upravena, dopěstována a trvale udržována.“ VOREL et al. (2009)

městská zeleň – „představuje soubor objektů zeleně území, u kterých je jejich existence podmíněna péčí člověka. V konkrétním území je většina ploch městské zeleně v kompetenci obce a jejím správcem je územně odpovídající obecní (městský) úřad. Jednotlivé objekty městské zeleně jsou v převažující míře lokalizovány uvnitř zastavěného území obce.“ (ŠIMEK, 2014)

plochy zeleně - „vymezený segment území se souborem prvků přirozeně vzniklých nebo záměrně založených a uspořádaných podle zahradně architektonických a krajinářských zásad. Prvky mohou být živé a neživé – přírodní či umělé“ VOREL et al. (2009)

vegetační prvek. „Vegetační prvek je základní živá prostorotvorná složka díla zahradní či krajinářské tvorby. Vegetační prvek je určen fyziognomií (vzhledem), prostorovým uspořádáním rostlin a způsobem pěstování.“ (ŠIMEK, 2001).

„urban green space“ (městská zeleň či plochy městské zeleně) - „jakoukoli vegetaci, která se nachází v městském prostředí, včetně parků, vegetace otevřených prostranství, obytných zahrad a uliční stromů.“ KABISCH, HAASE (2013)

„městskou zeleň, zahrnující vegetaci pokryté oblasti, jako jsou parky, lesní porosty, solitérní stromy rostoucích v ulicích, uliční stromořadí apod.“ THAIUTSA et al. (2008)

„prostory spoluvytvářející městské prostředí, které jsou ve veřejném nebo soukromém vlastnictví, a skládají se převážně z neuzavřených, propustných, „měkkých“ povrchů, jako jsou půdy, trávy, keře, stromy a voda.“ SWANWICK et al. (2003)

„urban forest“ (městský les) – označuje lesy v okolí městských částí a pojem „urban“ je vnímán především pro příměstské oblasti, oblasti, které obklopují město a uspokojují především sociální služby - rekreace

„urban tree cover“ (pokryv města stromy) - „plochu, při pohledu shora, kterou vyplňují koruny stromů“ NOWAK et al. (1996)

„total green space“ (celková plocha zeleně) - „plochu, při pohledu shora, která je vyplněna vegetací“, NOWAK et al. (1996)

funkční typy zeleně (hlavní, doplňkové) - „oborový termín používaný pro upřesnění hlavní funkce základní plochy zeleně. Hlavní funkce je označení převládajících procesů a jevů, které souvisejí s využíváním základní plochy zeleně“ (ŠIMEK, 2010a)

ANALÝZA STAVU SYSTÉMU ZELENĚ

METODIKA HODNOCENÍ STAVU SYSTÉMU ZELENĚ

Metodika slouží zároveň jako legenda k navazující hodnotící tabulce.

V rámci stanovení metodiky posuzování jsme narazili na nejednotnost u pojmů a definic. Chybí podklady, kdy by se dalo jednotně postupovat. Nakonec naše práce vychází z podkladů docenta Pavla Šimka a práce zpracované Ing. Lukášem Šteflem.

Definice funkčně kompozičních jednotek jsme omezili na čistě aplikované funkce v území.

V rámci hodnocení jsou propojeny jednotlivé informace jak v tabulkové části, tak i v části grafické a následně i v textu kdy zkratky a čísla odpovídají stejnému označení.

Použité zkratky:

- VP – vegetační prvek
- DVP – dřevinný vegetační prvek
- TP – technický prvek

Číslo plochy zeleně

Každá plocha zeleně je vedena pod číslem, které je shodné v tabulce i mapě. Číselná řada je průběžná.

Funkčně- kompoziční jednotka zeleně – aplikovaná dle rozložení aktuálního území

(celkově se v rámci hodnocení funkčně – kompoziční jednotky zeleně vymezuje více základních funkčních typů, v rámci tabulky uvádíme pouze typy nacházející se na mapovaném a hodnoceném území a v jeho nejbližším okolí)

KRITÉRIA HODNOCENÍ FUNKČNĚ – KOMPOZIČNÍ JEDNOTKY ZELENĚ (FKJZ)

A/ ČÍSLO PLOCHY ZELENĚ

B/ FUNKČNÍ TYP ZELENĚ

Funkční jednotka (FJ) – popisuje funkci zeleně v rámci sídla nebo přechodu ze sídla do volné krajiny.

FKJZ	označení	Charakteristické znaky
Parky	P	Souvislá upravená plocha, na které plošná a prostorová struktura vegetačních prvků odpovídá potřebám pro plnohodnotný odpočinek. Skladba vegetačních prvků, dosahovaná intenzita péče, možnost rozvinutí programového řešení a kompozice činí z tohoto funkčního typu nejvýznamnější kompoziční celek krajinářské architektury. Požadavek na možnost poskytnutí účinné rekreace v přírodním prostředí je podmíněn dostatečným kompozičním a pěstebním potenciálem plochy a možností jeho případného využití.
Parkově upravené plochy	U	Menší parkově upravené plochy, u kterých převažuje dekorativní funkce. Na rozdíl od parku tyto plochy neposkytují možnost plnohodnotného prostředí pro odpočinek a možnost všestranně rozvíjet kompozici a program plochy. Jejich funkce v systému zeleně města je významná - vytváří mozaiku drobných ploch, která významně ovlivňuje upravenost (charakter) a specifčnost městských částí i celého sídla.
Rekreační zeleň	R	Funkční typ může mít dva odlišné charaktery. Část ploch je lokalizovaná v silně urbanizovaném prostředí a tyto plochy představují značný rozvojový potenciál. V jiných případech se jedná o plochy u zařízení hromadné rekreace (sezónnost, časově omezený přístup) nebo přístupné plochy celoročně využívané - tyto

		plochy se uplatňují především na okrajích intravilánu s minimální vybaveností. Plochy často navazují na krajinou zeleň (lesní porosty).
Doplňková zeleň	D	Zeleň menšího rozsahu, intenzivněji udržovaná.
Ochranná a izolační zeleň	OCH	Plocha účelové zeleně zaměřené na snížení negativních vlivů různých provozů a zařízení. Vegetace plní nejčastěji funkci ochranné clony - psychohygienická funkce, zakončení dálkových pohledů, protihlukové clony.
Stabilizační vegetace svahů	S	Polyfunkční plochy vegetace, u nichž výrazně dominuje nad ostatními funkcemi biotechnická stabilizace svahů.
Ostatní	O	Často neupravené plochy, volně přístupné, bez aktuální údržby. Charakteristickým znakem jsou spontánně vzniklé porosty (dřeviny i byliny). Jedná se např. o stavební proluky, plochy po staveništích.
Zeleň obytných souborů	ZB	Plochy vegetace uvnitř soustředěné bytové zástavby, bezprostředně navazující na zástavbu s určením k využívání obyvateli sídlišť. Zvláštností ploch je přítomnost charakteristické vybavenosti - dětská hřiště, pískoviště apod.
Zeleň obytných souborů - vnitrobloky	ZV	Plochy vegetace uvnitř soustředěné bytové zástavby, bezprostředně navazující na zástavbu s určením k využívání obyvateli nižších bytových domů. Zástavba je ucelená do pomyslných bloků, kde vznikají uzavřenější celky, charakterem mohou připomínat polosoukromé zahrady. Obyvatelé tyto vnitrobloky využívají k aktivnímu pobytu více než je tomu u normálních obytných souborů.
Zeleň občanské vybavenosti	ZC	Jde o drobné plochy v okolí budov občanské vybavenosti, které nemají charakter parkově upravených ploch (funkce je podřízena charakteru vybavenosti).
Zeleň školních zařízení	ZŠ	Vyhrazená zeleň s omezeným přístupem, převážně oplocená, náležející k areálům všech typů škol- MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ.
Zeleň kulturních zařízení	ZK	Zeleň přiléhající ke kulturním centrům či církevním objektům. Může být oplocena či nikoli.
Liniová zeleň - aleje	L	Liniová zeleň tvořena řadou za sebou jdoucích stromů – stromořadí.
Zeleň sportovních areálů	ZS	Plochy zeleně uvnitř sportovních areálů s upraveným režimem přístupnosti, náležejících k vyšší vybavenosti, např. stadiony, fotbalová hřiště, tenisové kurty aj. Zeleň je většinou ve formě parkově upravených ploch, pravidelně udržovaných. Vzhledem k rozloze sportovišť je zeleň uplatněna v menší míře.
Zeleň dopravních staveb	ZD	Převážně liniové plochy zeleně bezprostředně navazující na komunikace a dopravní stavby. Většinou jde o travnaté plochy, pouze místy o vyšší zeleň.
Zeleň zdravotnických zařízení	ZZ	Vyhrazená zeleň s omezeným přístupem náležící k areálům vyšší vybavenosti (např. nemocnice).
Zeleň průmyslových areálů	ZP	Zeleň ve vyhrazených výrobních areálech, zpravidla jen ve zbytkových plochách, často náletová, v nevyhovující druhové struktuře a ve špatném pěstebním a zdravotním stavu.
Zeleň komerce	ZKO	Drobná prostranství, která nemají charakter parkově upravených ploch, zeleň v parkovištích a blízkosti nákupních center
Zeleň rozvojových ploch	ZR	Zeleň bez určení jasného typu, často ruderalní porosty.
Zeleň reprezentativní	ZKP	Zeleň u vstupů, okolo soukromých komerčních objektů a administrativních budov v nejvyšší intenzitní třídě údržby – převážně květinové záhony, intenzivně udržované trávníky

C/ VÝMĚRA PLOCHY FKJZ

D/ PŘÍSTUPNOST JEDNOTLIVÝCH FKJZ

Označení	Popis stavu
S	Soukromý (veřejně nepřístupná plocha)
P	Poloveřejný (časově omezený přístup na plochu)
V	Veřejný (veřejnosti přístupná plocha bez omezení)

E/ STRUKTURA VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Vegetační prvek (VP) - základní prostorotvorná složka díla zahradní a krajinářské tvorby. Je určen fyziologií (vzhledem), prostorovým uspořádáním rostlin a způsobem pěstování. Primární vegetační prvky se rozlišují:

- jednoduché vegetační prvky - tvořené pouze jedním jedincem
- složené vegetační prvky - soubor několika jedinců stejné životní formy (stromy a keře, pereny, cibulnaté a hlíznaté rostliny, letničky); jedinci tvořící složený vegetační prvek označováni jako sekundární vegetační prvky
- kombinovaný vegetační prvek – soubor několika různých vegetačních prvků (Šimek 1998, Pejchal a Šimek 2001)

Dřevinný vegetační prvek (DVP) - je nejdůležitějším vegetačním prvkem v zahradní a krajinářské tvorbě, což vyplývá především z jejich vzrůstnosti a dlouhověkosti. (Šimek 1998, Pejchal a Šimek 2001)

Prostorová struktura dřevinných vegetačních prvků – celkové uspořádání dřevinných prvků v prostoru.

Druhovú struktura dřevinných vegetačních prvků – druhové složení dřevinných vegetačních prvků v prostoru.

Věková struktura dřevinných vegetačních prvků – vyjadřuje věkové zastoupení dřevinných vegetačních prvků na dané lokalitě.

1/ Prostorová struktura vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Zcela odpovídá charakteru funkčního typu zeleně, plně podporuje jeho funkci.
2	Vhodná	Vhodná struktura s několika méně významnými nedostatky, plně podporuje funkci plochy.
3	Průměrně vhodná	Struktura ne zcela vhodná vzhledem k charakteru funkčního typu. Potřebná částečná úprava (stratifikace porostů, změna skladby vegetačních prvků, změna otevřenosti/uzavřenosti prostoru, apod.).
4	Nevhodná	Struktura nevhodná vzhledem k charakteru funkčního typu. Nutná významná úprava (stratifikace porostů, změna skladby vegetačních prvků, změna otevřenosti/uzavřenosti prostoru, apod.).
5	Zcela nevhodná	Struktura zcela nevhodná, neumožňuje plnění požadovaných funkcí, negativně ovlivňuje stabilitu plochy. Nutné vytvořit znovu.

E2/ Druhovú struktura dřevinných vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Zcela odpovídá charakteru funkčního typu a stanovištním podmínkám.
2	Vhodná	Vhodná struktura s několika méně významnými nedostatky. Odpovídá funkci plochy i stanovištním podmínkám.

3	Průměrně vhodná	Struktura ne zcela vhodná. Druhovú struktura vyžaduje částečnou úpravu (částečná výměna druhů/doplnění druhů).
4	Nevhodná	Druhovú složení je nevhodné pro plnění požadovaných funkcí funkčního typu. nebo pro zajištění stabilní kostry plochy. Nutná významná úprava (výměna druhů/doplnění druhů).
5	Zcela nevhodná	Struktura zcela neodpovídá charakteru funkčního typu a/nebo stanovištním podmínkám, neumožňuje plnění požadovaných funkcí, negativně ovlivňuje stabilitu plochy. Nutné vytvořit znovu.

E3/ Věková struktura dřevinných vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Rozložená věková struktura, na celé ploše zastoupen dostatečný počet nových výsadeb. Zaručen kontinuální vývoj a obměna generací dřevin. Popřípadě se jedná o nově založenou plochu.
2	Vhodná	Rozložená věková struktura, zastoupen dostatečný počet nových výsadeb. V ojedinělých segmentech plochy generační obměna zajištěna není (výsadby chybí).
3	Průměrně vhodná	Převažují dospělé stromy, v segmentech plochy jsou však významné dílčí obnovy (dosady nových dřevin). Kontinuální generační obměna není zajištěna celoplošně.
4	Nevhodná	Zcela převažují dospělé či přestárlé stromy. Nové výsadby pouze ojedinělé, nebo v jen v některých segmentech, bez vlivu na kontinuální generační obnovu plochy jako celku.
5	Zcela nevhodná	Zcela převažují dospělí nebo přestárlí jedinci. Postupný rozpad. Případné individuální dosady nemohou ovlivnit rozpad plochy (aktuální, budoucí).

F/ PŘÍTOMNOST A KVALITATIVNÍ STAV VEGETAČNÍHO PRVKU VEGETAČNÍ PRVKY:

F1/ Porost dřevin – seskupení stromů zpravidla i s dalšími vegetačními prvky. Typickou vlastností bývá složitější prostorová (horizontální i vertikální) prostorová struktura. Soubory stromů často uspořádané do porostních etáží vytváří zcela typické porostní prostředí. Jedinci vytvářející interiér porostu zaujímají zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci v porostním okraji. Uvedené charakteristiky vymezují tento vegetační prvek vůči skupině stromů.

F2/ Skupina stromů – je zpravidla jednoduchý vegetační prvek s jednoduchou prostorovou strukturou, kde se jednotlivé rostliny v různé míře navzájem ovlivňují. Jedinci vytvářející porostní okraj vytváří zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci uvnitř skupiny. Uvedené charakteristiky vymezují tento vegetační prvek vůči porostu dřevin.

F3/ Skupina keřů - skupiny dřevin od země rozvětvených (o maximální výšce cca 7m), u kterých se jednotlivé rostliny v různé míře navzájem ovlivňují - případné mezery mezi jednotlivými keři nejsou větší než horizontální průměry korun jednotlivých keřů. Nejčastěji rozdělujeme skupiny keřů podle kombinace druhového složení, přítomnosti podrostové etáže, přítomnosti stromové etáže (nadrostu) a zápoje.

F4/ Květinový záhon - uměle vytvořené společenstvo bylin na zahradnickými technologiemi připraveném stanovišti tak, aby byla zajištěna jeho taxonomická čistota. Taxonomická čistota je termín, kterým vymezujeme taxonomickou skladbu, odpovídající striktně kompozičnímu záměru. Záhon květin je zpravidla dále vymezen vnějším tvarem od

okolí, vnitřním členěním, dobou účinnosti a intenzitou údržby v souladu s kompozičním záměrem a ekologicko-pěstitelskými nároky taxonů.

F5/ Trávníková plocha - je rostlinné společenstvo složené převážně z trav, pevně srostlé kořeny a odnožemi s vegetační vrstvou půdy. Tato plocha není zpravidla zemědělsky využívána.

F6/ Tvarovaný/volně rostlý živý plot - Liniové výsadby dřevin, jejichž funkce je nejčastěji izolační (pohledová clona, oddělení dvou kvalit prostředí atd.). Základním kritériem je dokonalý horizontální a vertikální zápoj. Nejčastěji rozdělujeme živé ploty podle pěstebního tvaru na tvarované a volně rostlé. Tvarované živé ploty jsou opakovaně redukovány tvarovacím řezem do požadovaných rozměrů. Základním kritériem je mimo výše uvedené vlastnosti i souvislý povrch s charakteristickou texturou pro daný taxon.

F7/ Solitérní strom - jednotlivě rostoucí strom všech výškových kategorií, listnatý, stálezelený nebo jehličnatý. Jedinec není v korunovém prostoru v dotyku s žádným jiným stromem. Důležitou vlastností u solitéry je rovněž prostor, který ji obklopuje.

TECHNICKÉ PRVKY:

F8/ Cesty a povrchy – zpevněné plochy území nejsou vegetačním, ale technickým prvkem. Jeho kvalita však taktéž ovlivňuje využitelnost území pro člověka.

F9/ Mobiliiář a vybavenost – jsou technickým prvkem. Jeho kvalita však taktéž ovlivňuje využitelnost a vybízí k aktivitě využívání území člověkem.

2	Vysoká	TP vykazuje pouze ojedinělé drobné známky poškození či narušení, plně funkční.
3	Průměrná	V důsledku poškození či narušení je částečně omezena funkčnost TP.
4	Nízká	V důsledku rozsáhlého poškození či narušení TP je významně omezena jeho funkčnost.
5	Velmi nízká	Zcela poškozený či narušený TP, zcela nefunkční.

G/ CELKOVÁ KVALITA VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality vegetačních prvků je využita stejná tabulka jako v bodě F, kdy Celková kvalita vegetačních prvků je hodnocena s náhledem na všechny VP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

H/ CELKOVÁ KVALITA TECHNICKÝCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality technických prvků je využita stejná tabulka jako v bodě F (**F8–F9**), kdy Celková kvalita technických prvků je hodnocena s náhledem na všechny TP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

I/ HODNOCENÍ STAVU UDRŽOVACÍ PÉČE VEGETAČNÍHO PRVKU

I1/ Přítomnost náletů a nárostů - Hodnocení vyjadřuje procento plochy vegetačního prvku, na které se vyskytují nežádoucí plevelné rostliny nebo nálety a nárosty dřevin.

Kvalitativní stav vegetačních prvků

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
-	-	Vegetační prvek v FKJZ není přítomen.
1	Velmi vysoká	VP plně vitální, zdravé, typického či požadovaného tvaru, bez symptomů poškození, perspektivní a stabilní, a současně VP bez výpadků či mezer.
2	Vysoká	VP vykazují drobné nedostatky oproti předcházející kategorii, které však významněji nesnižují jejich perspektivu a stabilitu, a/nebo VP s ojedinělými výpadky či mezerami.
3	Průměrná	VP se středně sníženou vitalitou, se známkami poškození a zhoršeným zdravotním stavem. Perspektiva a stabilita pouze částečně snížena, a/ nebo v segmentech VP výpadky či mezery.
4	Nízká	VP v důsledku stáří, poškození, chorob či škůdců s podstatně sníženou vitalitou, a/nebo zdravotním stavem. Perspektiva i stabilita je významně snížena, a/nebo VP významnými výpadky či mezerami.
5	Velmi nízká	VP v důsledku stáří, poškození, chorob či škůdců, s natolik sníženou vitalitou, a/nebo zdravotním stavem, že chybí předpoklady byť jen krátkodobé existence. Nestabilní VP, a/nebo VP se zcela rozpadlou vnitřní prostorovou strukturou.

Kvalitativní stav technických prvků (bod F8 a F9)

Body	Upravenost	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	TP bez jakýchkoli známek poškození či narušení, plně funkční.

Přítomnost náletů a nárostů

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	VP zcela bez výskytu náletů, nárostů a plevelných rostlin.
2	Vysoká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 10 % plochy.
3	Průměrná	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 20 % plochy.
4	Nízká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 40 % plochy.
5	Velmi nízká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin nad 40 % plochy.

I2/ Skupina stromů

I3/ Skupina keřů

I4/ Květinový záhon

I5/ Trávníková plocha

I6/ Tvarovaný /volně rostlý živý plot

I7/ Solitérní strom

I8/ Cesty a povrchy

I9/ Mobiliiář a vybavenost

Kvalita udržovací péče vegetačních prvků

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Žádné znaky nedostatků v udržovací péči.
2	Vysoká	Prvky vykazují znaky dílčích, nezávažných nedostatků v udržovací péči.

3	Průměrná	Prvky vykazují znaky dílčích, závažných nedostatků v udržovací péči.
4	Nízká	Prvky vykazují znaky významných nedostatků v udržovací péči.
5	Velmi nízká	Prvky vykazují znaky velmi významných nedostatků v udržovací péči nebo její úplnou absenci.

Kvalitativní stav technických prvků (bod I8 a I9)

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na všech TP které tyto práce vyžadují (vyžadovaly).
2	Vysoká	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na téměř všech TP, které tyto práce vyžadují (vyžadovaly).
3	Průměrná	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů pouze na části TP, které tyto práce vyžadují.
4	Nízká	Absence udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na téměř všech TP, které tyto práce vyžadují.
5	Velmi nízká	Úplná absence udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na všech TP, které tyto práce vyžadují.

J/ CELKOVÁ KVALITA UDRŽOVACÍ PÉČE VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality udržovací péče vegetačních prvků je využita stejná tabulka jako v bodě I, kdy Celková kvalita udržovací péče vegetačních prvků je hodnocena s náhledem na všechny VP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

K/ CELKOVÁ KVALITA UDRŽOVACÍ PÉČE TECHNICKÝCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality udržovací péče technických prvků je využita stejná tabulka jako v bodě I (I8–I9), kdy Celková kvalita udržovací péče technických prvků je hodnocena s náhledem na všechny TP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

L/ PŘÍTOMNOST, KVALITATIVNÍ STAV A HODNOCENÍ STAVU UDRŽOVACÍ PÉČE STROMOŘADÍ

Stromořadí - liniové uspořádání stromů vymezené jednotnou funkcí a stejným kompozičním cílem. Nejčastěji rozdělujeme stromořadí podle pěstební tvaru na tvarované a volně rostlé.

- strom ve stromořadí: sekundární vegetační prvek, strom jako součást liniového uspořádání stromů (stromořadí), které je vymezené jednotnou funkcí a stejným kompozičním cílem

Vhodnost druhového složení – vhodnost druhového složení na dané místní a klimatické podmínky.

Pěstební a zdravotní stav – vyjadřuje stupeň možného snížení či ohrožení životaschopnosti z důvodu mechanického selhání jedince. Zahrnuje v sobě současný stav a vývojovou tendenci jedince. Stanovuje se nepřímo, interpretací příslušných projevů, ukazatelů, které vyjadřují současnou odchylku struktury nebo funkce exempláře od "normálních", respektive optimálních poměrů.

L1/ Vhodnost druhového složení stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Druhové složení vyhovuje po celé délce stromořadí.
2	Vhodná	Druhové složení stromořadí vyhovuje, ale je nutný pravidelný tvarovací řez nebo stromořadí obsahuje vtroušené jiné taxony.

3	Nevhodná	Druhové složení částečně nevyhovuje, nutný radikální tvarovací řez nebo zásad do taxonomické struktury.
4	Zcela nevhodná	Zcela nevyhovuje duhové složení z důvodu prostorových možností, nároků nebo je stromořadí smíšené po celé délce.

L2/ Pěstební a zdravotní stav stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodný	Pěstební a zdravotní stav je vyhovující, není třeba žádných zásahů.
2	Vhodný	Jen u malé části jedinců je třeba provést pěstební opatření - např. průklest, začistění ran, krátkodobě zanedbán tvarovací řez.
3	Nevhodný	U větší části jedinců je třeba provést pěstební opatření - např. průklest, začistění ran, krátkodobě zanedbán tvarovací řez.
4	Zcela nevhodný	Stromořadí vyžaduje větší zásah - např. zmlazení, zvýšenou péči, náročné speciální ošetření, dlouhodobé zanedbání tvarovacího řezu - často nutno zvažovat obnovu.

L3/ Úplnost stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Úplné stromořadí - výpadek stromů je menší než 20 %
2	Vysoká	Mezernaté stromořadí - výpadek stromů od 20 - 40 %
3	Nízká	Mezernaté stromořadí - výpadek stromů od 40 - 60 %
4	Velmi nízká	Rozpadlé stromořadí - výpadek větší než 60 %

L4/ Počet stran/ počet řad stromořadí

Počet stran:

Body	Charakteristické znaky
1	Jednostranné
2	Oboustranné

Počet řad:

Body	Charakteristické znaky
1	1 řada
2	2 řady

L5/ Kvalita udržovací péče stromořadí

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Žádné znaky nedostatků v udržovací péči.
2	Vysoká	Prvky vykazují znaky dílčích, nezávažných nedostatků v udržovací péči.
3	Průměrná	Prvky vykazují znaky dílčích, závažných nedostatků v udržovací péči.
4	Nízká	Prvky vykazují znaky významných nedostatků v udržovací péči.
5	Velmi nízká	Prvky vykazují znaky velmi významných nedostatků v udržovací péči nebo její úplnou absenci.

M/ PŘÍTOMNOST PRVKŮ REKREACE A VYBAVENOSTI

Hodnocení přítomnosti a kvality prvků určených pro rekreaci a občanskou vybavenost

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
NN	Není nutná	Přítomnost prvků rekreace a vybavenosti není nutná vzhledem k charakteru a lokalizaci funkčního typu.
1	Zcela dostatečná	Přítomnost dostatečného množství prvků rekreace a vybavenosti. Vhodně rozmístěny po celé ploše.
2	Dostatečná	Přítomnost dostatečného množství prvků rekreace a vybavenosti. Nerovnoměrně rozmístěny - ojedinělé segmenty bez náplně.
3	Průměrná	Prvky rekreace a vybavenosti jsou přítomny, nejsou však v dostatečném počtu nebo nejsou rovnoměrně rozloženy na ploše.
4	Nedostatečná	Prvky rekreace a vybavenosti ve zcela nedostatečném množství a ve zcela nevhodném rozmístění na ploše.
5	Zcela nedostatečná	Úplná absence prvků rekreace a vybavenosti. Negativní ovlivnění funkčnosti/stability plochy.

N/ VHODNOST VEDENÍ CESTNÍ SÍTĚ

Cestní síť je důležitým technickým prvkem každé urbanizované části prostoru. Vhodnost trasování chodníků a dalších zpevněných ploch zkvalitňuje pobyt lidem ve venkovním prostoru.

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
NN	Není nutná	Přítomnost cestní sítě není nutná vzhledem k charakteru funkčního typu.
1	Velmi vhodná	Cestní síť vhodně vedená po celé ploše, plně respektuje všechny nároky náplně a provozu plochy.
2	Vhodná	Cestní síť vhodně vedená po celé ploše, respektuje většinu nároků na náplň a provoz plochy.
3	Průměrně vhodná	Cestní síť ne zcela vhodně vedená po ploše. V některých segmentech nerespektuje nároky náplně a provozu plochy (dílní absence cest).
4	Nevhodná	Cestní síť nevhodně vedena nebo na podstatné části plochy zcela chybí. Negativní vliv na náplň a provoz.
5	Zcela nevhodná	Úplná absence cestní sítě nebo její zcela nevhodné vedení. Funkční náplň a provoz plochy neumožněn nebo významně narušen.

O/ BLÍZKOST ZDROJE HLUKU

Body	Situování plochy	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodné	V okolí absence zdroje hluku, který by narušoval rekreační funkci plochy (přírodní prostředí, klid, odclonění).
2	Vhodné	V okolí ojedinělá přítomnost zdroje hluku. Rekreační funkce plochy není narušena.
3	Průměrně vhodné	V okolí přítomnost méně významného zdroje hluku. V segmentech plochy může být rekreační funkce narušena.
4	Nevhodné	V okolí přítomnost významného zdroje hluku, který významně narušuje rekreační funkci plochy.
5	Zcela nevhodné	V okolí plochy přítomnost významného zdroje hluku, který zásadním způsobem ovlivňuje nebo zcela narušuje rekreační využití plochy (plochy bezprostředně navazující na rušné křižovatky, rychlostní silnice, výrobní areály, apod.).

P/ PŘÍTOMNOST OBJEKTŮ ARCHITEKTURY

Body	Situování plochy	Charakteristické znaky
BZ	Bez objektů	Na ploše ani v její bezprostředním okolí se tyto objekty nevyskytují.
1	Velmi významné	Součástí plochy nebo jejího bezprostředního okolí je mimořádně významný objekt stavební architektury či umění (významná sochařská výzdoba, památníky, mimořádně významné stavby, apod.).
2	Významné	Součástí plochy jsou objekty stavební architektury či umění. Svým významem (mezinárodní/národní/lokální apod.) nedosahují kvalit předešlé kategorie.
3	Běžné	Součástí plochy je podprůměrná architektura

Q/ PŘÍTOMNOST ČISTOTY PROSTŘEDÍ ČI VÝSKYTU VANDALISMU

Body	Upravenost	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Na ploše absence odpadků, následků vandalizmu apod.
2	Vysoká	Ojedinělý výskyt nečistot (hromadění odpadků) a/nebo ojedinělý výskyt devastace vybavenosti.
3	Průměrná	V segmentech plochy dochází k hromadění odpadků a/nebo k devastaci vybavenosti.
4	Nízká	Na celé ploše dochází k hromadění odpadků, k devastaci vybavenosti (poničené lavičky, odpadkové koše, posprejované herní prvky apod.).
5	Velmi nízká	Neuklizenost ploch, prvky vandalizmu apod. negativně narušují vzhled i funkčnost plochy (černé skládky, zdevastovaný mobiliář apod.).

R/ ESTETICKÁ HODNOTA ÚZEMÍ

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Velmi vysoká estetická hodnota.
2	Vysoká	Vysoká estetická hodnota.

3	Průměrná	Průměrná estetická hodnota.
4	Nízká	Nízká estetická hodnota.
5	Velmi nízká	Velmi nízká estetická hodnota.

S/ CELKOVÁ STABILITA PLOCHY

Stupeň	Stabilita	Charakteristické znaky
S	Stabilní	Plocha zeleně (funkční typ) plní svoji funkci. Je tedy ve své funkci stabilní.
N	Nestabilní	Plocha zeleně (funkční typ) neplní svoji funkci. Je tedy ve své funkci nestabilní.

T/ POTŘEBA OBNOVY VEGETAČNÍHO PRVKU NEBO PĚSTEBNÍHO ZÁSAHU

Body	Potřeba zásahu	Charakteristické znaky
1	Bez potřeby	Prvky zcela bez potřeby obnovy či pěstebního zásahu (nevyžadují).
2	Minimální potřeba	Dílčí pěstební zásah možný, ale ne nutný (zásah má spíše preventivní význam z dlouhodobého pohledu).
3	Dílčí potřeba	K udržení plné a dlouhodobé funkčnosti a stability nutno realizovat dílčí pěstební zásahy (segmenty plochy).
4	Vysoká potřeba	Vysoká potřeba stabilizace prvků pomocí rozsáhlých pěstebních zásahů a dílčích obnov.
5	Nutná obnova	Zcela nestabilní a nefunkční prvky. Zlepšení stavu možné pouze kompletní obnovou.

				E/ Struktura VP			F/ Přítomnost a kvalitativní stav VP										I/ Hodnocení stavu udržovací péče VP										L/ Stromořadí														
A/ Číslo plochy zeleně	B/ Funkční typ zeleně	C/ Výměra plochy (m ²)/ Délka stromořadí (m)	D/ Přístupnost	E1/	E2/	E3/	F1/	F2/	F3/	F4/	F5/	F6/	F7/	F8/	F9/	G/	H/	I1/	I2/	I3/	I4/	I5/	I6/	I7/	I8/	I9/	J/	K/	L1/	L2/	L3/	L4/	M/	N/	O/	P/	Q/	R/	S/	T/	
			S/P/V	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-4	1-4	1-4	1-2	1-5	1-5	1-5	1-3	1-5	1-5	S/N	1-5	
106	ZV	43 679	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	3	
107	ZV	40 554	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	2	
108	L	348m	V	2	3	3	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	3	2	2	NN	NN	2	BZ	2	3	S	3		
109	ZB	13 628	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	3	
110	ZS	5 274	V	4	4	4	-	3	3	-	3	-	-	4	4	4	4	10	3	3	-	3	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	4	3	2	3	2	4	N	5	
111	ZŠ	10 824	P	4	4	4	-	3	3	-	3	-	-	4	4	4	4	10	3	3	-	3	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	4	3	2	3	2	4	N	5	
112	ZB	28 957	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	3	
113a	L	364m	V	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	2	NN	NN	3	BZ	2	2	S	3		
113b	L	262m	v	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	1	NN	NN	3	BZ	2	2	S	2		
114	L	857m	V	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	2	NN	NN	3	BZ	2	3	S	4		
115	ZS	2 354	P	4	4	4	-	-	3	-	2	-	3	1	1	3	1	0	-	2	-	2	-	2	1	1	2	1	-	-	-	-	1	1	3	2	1	4	N	4	
121	ZD	13 703	V	2	2	2	-	2	2	-	3	-	2	-	-	2	-	15	3	3	-	3	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	NN	NN	4	BZ	3	3	S	3	
122	ZD	962	V	3	3	3	-	-	-	-	2	2	1	-	-	2	-	0	-	-	-	2	3	1	-	-	2	-	-	-	-	-	NN	NN	3	BZ	2	1	S	1	
123	ZŠ	4 004	P	3	3	3	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	0	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	2	-	-	-	-	2	1	1	2	3	1	2	S	2
124	R	18 261	V	2	2	3	2	2	4	-	2	-	-	1	1	2	1	0	2	2	-	2	-	-	2	2	2	2	-	-	-	-	1	1	2	BZ	2	2	N	1	
125	ZB	14 297	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	3	
126	D	2 828	V	3	2	3	-	3	-	-	2	-	3	-	-	3	-	10	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	NN	NN	2	BZ	2	3	N	3	
127	ZS	22 093	P	3	3	3	4	3	4	-	4	-	-	4	4	4	4	30	4	4	-	4	-	-	4	4	4	4	-	-	-	-	3	2	2	3	3	4	N	5	
128	L	102m	V	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	NN	NN	2	BZ	2	2	S	1		
129	R	34 998	V	1	2	2	2	2	2	-	2	2	-	1	1	2	1	0	2	2	-	2	2	-	2	2	2	2	-	-	-	-	1	1	2	BZ	2	1	S	1	
130	D	6 584	P	1	1	2	-	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-	-	-	1	1	2	2	1	1	S	1	
131	ZB	8 486	V	2	2	3	-	2	3	-	2	2	3	3	3	2	3	0	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	3	1	2	S	3	
132	ZKO	14 370	P	3	3	3	-	3	3	-	4	-	-	3	5	3	4	25	4	4	-	3	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	NN	2	3	3	3	5	N	5	
133	ZD	4 357	V	4	4	4	-	-	-	-	2	-	3	-	-	4	-	5	-	-	-	2	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	NN	NN	4	BZ	3	3	N	4	
134	O	43 474	V	2	2	2	2	2	4	-	3	-	2	-	-	2	-	25	2	2	-	3	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	NN	NN	3	BZ	3	2	S	2	
138	L	240m	V	2	2	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	2	2	1	NN	NN	4	BZ	2	2	S	2	

• SOUČASNÝ STAV ZELENĚ

MAKRO-ÚZEMÍ OSTRAVA

V rámci vytváření podkladů širších vztahů k našemu území jsme především museli zhodnotit stav z širšího hlediska. Jednalo se o území celé Ostravy. Rozložení zeleně je patrné na mapové příloze č.1. Jako nejdůležitější prvek z hlediska přírodní a krajinnotvorné složky jsou řeky protékající Ostravou a jejich údolní nivy. Tato velmi dobře rozložená síť toků protékajících Ostravou je přímo spojena s přírodě-blízkými společenstvy a jejich okolí je chráněno od roku 2008, kdy byly ustanoveny rozsahy údolních niv. Ochranný režim je ve formě VKP. Následně byly v některých částech nivy rozděleny na údolní niva přírodní (ochranný režim VKP) a údolní niva urbanizovaná – nižší ochranný režim. Nejdůležitější území leží kolem Odry a Ostravice v jižní části města a následně na severovýchodě je síť Bohumínských rybníků a ptačí oblast NATURA2000.

Přechod sídelní zeleně do volné krajiny se v drtivé většině odehrává až na hranicích města. Výjimku tvoří území, kdy do města vstupují plochy lesů (Polanecký les), polí a řek. Lesní plochy všeobecně, ale také lesní plochy spadající pod správu Ostravských městských lesů a zeleň, mají vždy funkci lesa a spadají pod lesní zákon. V Ostravě je v režimu lesa 1100ha lesů. Jsou velmi důležitou složkou sídelní zeleně. Na plochy lesů navazuje celkem rovnoměrné zastoupení zeleně v ochranném režimu je to síť VKP (významný krajinný prvek), památných stromů. Většina VKP jsou městské parky a rekreační plochy s významným podílem zeleně.

V posledním desetiletí se v Ostravě začala zakládat tzv. Izolační zeleň. Vznikla velká studie celého města, která vytypovala území pro výsadby izolační zeleně. Reálně se její realizace asi z 60% uskutečnila v roce 2014. Názory na její funkčnost jsou rozporuplné, ale z hlediska sídelní zeleně se jedná o velmi významný počín pro budoucnost.

Od roku 2000 se ve městě Ostrava cíleně pracuje na vylepšení celkového stavu zeleně a město již má dobrý základ ve velkém množství stabilních ploch. V případě, že se aspoň z 80% udrží nové výsadby, bude jednou z měst s velice stabilní zelení v dostatečném množství. V současné době je zatím mnoho vegetačních prvků mladých do 10ti let od založení a neplní ještě svou funkci. Jako problematický je prvek liniové zeleně. Na území města je jen pár úplných nebo rekonstruovaných alejí a v našem jádrovém území jsou téměř všechny aleje k revitalizaci.

Velkým problémem města je prostupnost, kdy Moravskou Ostravu a Vítkovice dělí čtyř-proudá rychlostní komunikace.

ANALYZOVANÉ ÚZEMÍ ČÁSTI OBVODU MOaP

Území, které prošlo velmi podrobnou analýzou sídelní zeleně, jsme rozdělili na funkčně kompoziční jednotky. Nejvíce zastoupená je jednotka zeleň obytných souborů. Ta se neliší v okolí panelových domů, kde zeleň je roztroušená s malým podílem keřového patra bez porostů stromů jen se skupinami nebo solitérami. Věková skladba je problematická. Většina stromů je kolem 40ti let stará a následně jsou výsadby doplňovány tak v horizontu 10ti let náhradní výsadbou a v posledních letech v rámci regenerací jednotlivých částí sídliště je zeleň doplňována koncepčně k novým komunikacím a prvkům mobiliáře.

Jižní zeleň obytných souborů je velmi jiná, a proto jsme FKJZ doplnili o vnitrobloky. Většina zeleně v sídlišti Šalamouna je formována na vnitrobloky se zelení poloveřejnou a určenými vstupy s předzahrádkami.

Velmi velkou část plochy území tvoří díky druhému největšímu parku v Ostravě (park Milady Horákové) i parky a rekreační zeleň parku na ulici Železárenská.

Na základě porovnání vztahu FKJZ a vlastnictví jsme mohli zhodnotit, že drtivá rozloha rozvojových ploch a ploch ohrazených (areál Pivovaru) je v rukou soukromých investorů.

Poměrně zásadní část území zabírají oplocené areály škol, školek, nemocnice, hasičský areál a dům s pečovatelskou službou. Uvnitř je zeleň v dobrém stavu, ale v malém podílu.

Na severu a jihu území jsou pásy ochranné zeleně. Většinou se jedná o mladší zeleň do 30ti let, která teprve začíná plnit svou funkci. Jako velmi hodnotná se ukázala zeleň na FKJZ 134 zařazená jako Ostatní. Zde je porost stromů a skupiny

stromů v dobrém stavu přes 60let staré. Z historického průzkumu je patrné, že zeleň zde byla založena k bydlení již před rokem 1949.

Velké rezervy území spatřujeme v prvcích liniové zeleně. Na území se nachází rozpadající se starší aleje na ulici 28.října a Výstavní. U ulice Výstavní bude problém s obnovou z důvodu majetkových, protože linka území obvodů je někdy, tak, že jedna její strana se nachází v obvodu Moravské Ostravy a druhá v Mariánských Horách a dále zase jsou obě strany aleje jen v obvodu Mariánské Hory a Hulváky.

Ostatní aleje jsou neúplné až na pár výjimek, které jsou ovšem ve stáří do 10ti let od výsadby. V budoucnu bude velmi pěkná alej na ulici Varenská, která je založena jako ucelená alej z jasanů.

• ZHDNOCENÍ ZELENĚ Z HLEDISKA PLNĚNÍ EKOLOGICKÝCH FUNKCÍ

Zeleň analyzovaného území jen v určitých částech plní funkci ekologickou. Na našem území se dá pozitivně zhodnotit území č.13 a 20. Jedná se o vzrostlejší bariéru porostu stromů v severní části, která chrání sídliště Fifejdy II od 4proudé komunikace Hornopolní. Zintenzivnění funkce je i ve zvlněném zvýšeném reliéfu. Další stabilnější plocha je samozřejmě park Milady Horákové č 72 a na jihu plocha č.134. Tyto větší plochy zeleně mají velmi stabilní porosty stromů v konečných habitech vývoje a plně zastávají svou ekologickou funkci v území. Jako méně účinné se dá označit území s plochami č 124 a 129, kde jsou cca 15leté výsadby stromů s původním porostem z 15%. Plochy již pomalu přebírají svou ekologickou funkci.

Ostatní plochy mají zeleň méně v módu ekologickém. Sídelní zeleň- zeleň obytných souborů, vnitrobloku je chudá na větší skupiny stromů má nízký pokryv korun a je téměř bez keřového patra.

Velmi chudá je v území i zeleň dopravních staveb, kde chybí větší doprovodná zeleň

• STŘETY ZÁJMŮ

Největším střetem zájmů v sídelní zeleni je množství zeleně a její rozmanitost versus údržba a bezpečnost obyvatel.

V našem centrálním území vnímáme problémy jak z hlediska významu nad rámec území a tou je jeho prostupnost a napojení na centrální historickou část centra obvodu. Kdy body napojení tvoří pouze mosty přes ulici Místeckou nebo přechody a následně podchody pod železniční trať.

V měřítku místním je největší problém zeleně a střet zájmu v přístupu.

Prvním střetem zájmů je absence většího keřového patra versus přehlednost a bezpečnost obyvatel.

Druhým střetem je větší množství různorodých vegetačních prvků a náročnost následné péče versus finanční náročnost.

V rámci nových obnov se jak projektanti, tak obvod snaží najít řešení zlaté střední cesty, ale následně docházíme ke zjištění, že zeleň je čím dál méně různorodá a sterilní. Což má za následek nestabilitu území z hlediska biodiverzity a plnění ekologických funkcí území.

Názory občanů se také velmi liší, ale bohužel převažují názory, které odrážejí spíše osobní prospěch. Jako triviální problémy ve smyslu potřeby vidět na zaparkovaný vůz. Mít chodníky bez doprovodu keřů, sterilní nízké trávníky z důvodu menšího množství hmyzu. Nesadit alergenní stromy. Tyto z hlediska celkového problému sídla triviální potřeby jsou bohužel velmi hlasité a je nutné částečně akceptovat často názory při revitalizacích území v zastavěných částech.

Dalším velkým střetem zájmu je ochrana stromů. V poslední době se až hystericky přistupuje ke kácení i opravdu již nemocných stromů nebo stromů, které jsou ve špatném stavu a měly by ustoupit celkové obnově aleje a podobně. Následně vznikají podivně nestabilní prvky zeleně, kdy území určuje topol vlašský, který je ovšem z dendrologického hlediska v konečné fázi svého života. Střetem u téhle otázky vnímáme i složitosti

kácení spojené s náhradní výsadbou, kdy lidé, kteří hájili stromy staré, už netrápí stav nových výsadeb a zarostlých úvazků, nulová následná péče. Při této problematice se pozastavujeme nad ryzností zájmu o zeleň celkově v reálné podobě.

Velký střed zájmu nastává u zeleně v zastavěném území z hlediska přítomnosti podzemních a nadzemních vedení sítí. Největší problém nastává u zakládání alejí, které je téměř nemožno dostat do vnitřní části města. Správci v posledních letech stupňují požadavky na ochranná pásma nad zákonný rámeček. Tento problém se stává velkou překážkou při zakládání nových prvků zeleně uvnitř zastavěného území.

• URBANISTICKÝ A KOMPOZIČNÍ ROZBOR ÚZEMÍ

Z urbanistického hlediska území obsahuje veškeré funkce potřebné k doplnění hromadného bydlení. Navazují zde školní a zdravotnická zařízení – občanská vybavenost a parkové plochy zajišťující prostor pro rekreaci.

Z urbanistického hlediska celou řešenou část uzavírá čtyřproudá komunikace, která byla vystavěna už v době normalizace a násilně dělí Moravskou Ostravu a Přívoz. Jedná se o rychlostní komunikaci Místeckou, přecházející v Cingrovu a následně v nájezd na dálnici D1.

Ze severní strany je území ohraničeno Teplárnou Přívoz a velkým a důležitým železničním uzlem na trase Přerov-Bohumín. Z jižní strany je řešená plocha ohraničena rozsáhlým průmyslovým areálem Vítkovických železáren s unikátním souborem industriální architektury. V centrální části zájmového území se nachází areál pivovaru Ostravar a dále komplex obchodního centra Futurum, které je nelogicky umístěno do středu města v těsné blízkosti parku Dr. Milady Horákové.

Park. Obchodní komplex se dále rozšířil na východ o retail parka, který navazuje na sportovní uzavřený areál a tvoří bariéru území se špatnou vazbou pro pěší.

Ostatní plochy zaujímají prostory pro hromadné bydlení dělené od severu sídliště Fifejdy II.-II. oddělené uzavřeným areálem pivovaru od sídliště Varenská. Na jihu pak pod ulicí 28.října sídliště Šalamouna, které je z poloviny tvořeno panelovou zástavbou a z poloviny zděnou 4patrovou zástavbou v rastru vytvářejícím vnitrobloky.

V území jsou rozprostřeny oplocené areály škol a mateřských škol s omezeným přístupem a velký uzavřený areál nemocnice Fifejdy.

• ROZBOR HISTORICKÝCH SOUVISLOSTÍ FORMOVÁNÍ SÍDLA VE VAZBĚ NA UTVÁŘENÍ SYSTÉMU ZELENĚ

Z pohledu vývoje zeleně v centrálním obvodu Moravská Ostrava a Přívoz je zajímavý fakt, že až na park Komenského sady jsou dnešní městské parky (vedeny dnes jako VKP) bývalými hřbitovy. Jedná se o park Milady Horákové, park na Slovenské a Husův sad. V dnešní době nemá obvod MOaP vlastní funkční hřbitov. Zrušené hřbitovy byly přeloženy na ústřední ostravský hřbitov ve Slezské Ostravě.

Dalším významným krokem v rozvoji sídelní zeleně v rámci sídla bylo v roce 2008, 2010 nové vyhlášení významného krajinného prvku údolní niva Ostravice a Odry, která zasahuje do 30ti procent rozlohy. Následně byla niva dělena na přírodní a urbanizovanou. V místě přírodní nivy platí režim jako ve VKP.

Na vymezeném území se sídelní zeleň formovala jen na základě formování sídla. Vzhledem k faktu, že zeleň dnes nenavazuje na žádnou volnou krajinu ani na lesní plochy a to ani na městské lesy je patrné, že je plně ovlivněna urbanizací. Tato urbanizace probíhala velmi rychle. Ještě na počátku minulého století zde byly pole a následně přecházelo území do volné krajiny. Dnešní hranice obvodu byla ustanovena až v roce 1990.

Obrovský vliv na výstavbu a především na její rozsah má rozmach průmyslu v Ostravě. Starší sídliště Šalamouna je z 50% tvořeno domy bývalého OKD (dnes Assental). Nejjihněji je plocha zeleně, která v minulosti byla vytvořena k výsadbě domů před rokem 1949 v návaznosti na Vítkovické železářny.

• ROZBOR SYSTÉMU ZELENĚ VE VAZBĚ NA STRUKTURU OBYVATEL A DEMOGRAFICKÉ ZMĚNY

V rámci hodnoceného území je vazba zeleně na strukturu obyvatel až učebnicově viditelná. Stav zeleně ve vazbě na obyvatele se velmi liší na základě rozdělení jednotlivých sídlišť, jejich stáří a hlavně věkové rozložení obyvatel. Zatím co na severu území v sídlištích Fifejdy II. je složení obyvatel spíše střední. Jedná se o základní věkovou skupinu do 45ti let s potomky od 0-15let. Je zde patrný téměř nulový osobní vztah vzhledem k rozložení sídliště k veřejné zeleni a žádná část zeleně v okolí obytných sídel není brána za svou. Tím máme na mysli předzahrádky, vlastní výsadby nebo jen úprava prvků v nejbližším okolí vstupů do domů.

Kolem roku 2000 se neziskové sdružení Vita pokusilo založit v centrální části sídliště Fifejdy II. park s účastí obyvatel a jejich následnou iniciativou v oblasti údržby. V dnešním dni zde není patrná ani památka po této realizaci. V rámci aktivit místních obyvatel jsou spíše požadavky na kácení a přístup je zde velmi individuální a zcela neosobní. Kvalita zeleně je závislá 100% na údržbě v rámci obvodu.

Na jihu lokality v sídlišti Šalamouna ve starší zástavbě bytových domů je situace hodně jiná. Zeleň zde tvoří předzahrádky obyvatel a vnitrobloky s vlastními výsadbami. Složení obyvatel zde je v průměru spíše na 50let a starost o okolí domu se většinou týká lidí v důchodovém věku. Mezi mladšími se zájem vytrácí. Obvod není na své náklady schopen zajistit rozmanitost zeleně v rozsahu soukromých záhonů a zahrad.

• STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V ZASTAVĚNÉM ÚZEMÍ

Celkový stav životního prostředí v zastavěném území se dá hodnotit jako dobrý. V rámci sídlišť Varenská a Fifejdy II je nutné zvýšit množství stromového patra a keřů, protože je zde zeleň velmi sterilní pouze v trávnicích. Vzhledem k velkému množství výsadeb v posledních 10ti letech dojde zhruba za 20let ke stabilizaci území ohledně množství stromů a potřebné listové plochy pro plnění funkce čistoty ovzduší. Jako problematičtější se dá popsat situace na sídlišti Varenská, kde v rámci regenerace došlo k velkému zadláždění ploch a nové výsadby se omezují na malo-korunné stromy. Velmi žalostný je stav okolo obchodního centra. Nové výsadby stromů jsou v neuspokojivém stavu s nulovou údržbou a stromy v parkovištích nemají podmínky ke standardnímu vývoji.

Velmi esteticky hodnotná je zeleň kolem nového komerčního objektu TIETO. Vzhledem k druhovému složení, ale neobohatí území a nezlepší životní prostředí. Výsadby se skládají ze solitérních borovic a monokultury travin prosa s molinií.

• ROZBOR NÁVAZNOSTI SYSTÉMU ZELENĚ NA PŘÍRODNÍ PLOCHY V NEZASTAVĚNÉM ÚZEMÍ

Naše území bohužel nenavazuje v žádném bodě na přírodní plochy v nezastavěném území. Jádrové území města a celý obvod MOaP je ohraničen komunikacemi a navazující území tvoří urbanizované prostředí po likvidaci průmyslu, haldy a doprovodná zeleň komunikací.

• BARIÉRY PROSTUPNOSTI SYSTÉMU ZELENĚ

Hlavními bariérami prostupnosti našeho území je dopravní infrastruktura. Celé hodnocené území se nachází v obležení více-proudých komunikací.

Nejkritičtější je východní okraj území, kdy okraj tvoří dvě velmi silné bariéry dopravních tahů. První je rychlostní komunikace Místecká a druhou je železniční trať. Území se v této části překonává po mostech a podchodem. Nejmenší bariéra prostupnosti území je na západní straně, kde ovšem prochází do jiného obvodu Mariánské hory a Hulváky, jeho zastavěné části území. V jižní části je bariéra průmyslu – areál Vítkovických železáren.

BILANCE

Celková výměra – 1 778 464 m²

Celková délka alejí – 5 120 m

Tabulka celkových výměr funkčně- kompozičních jednotek v řešeném území:

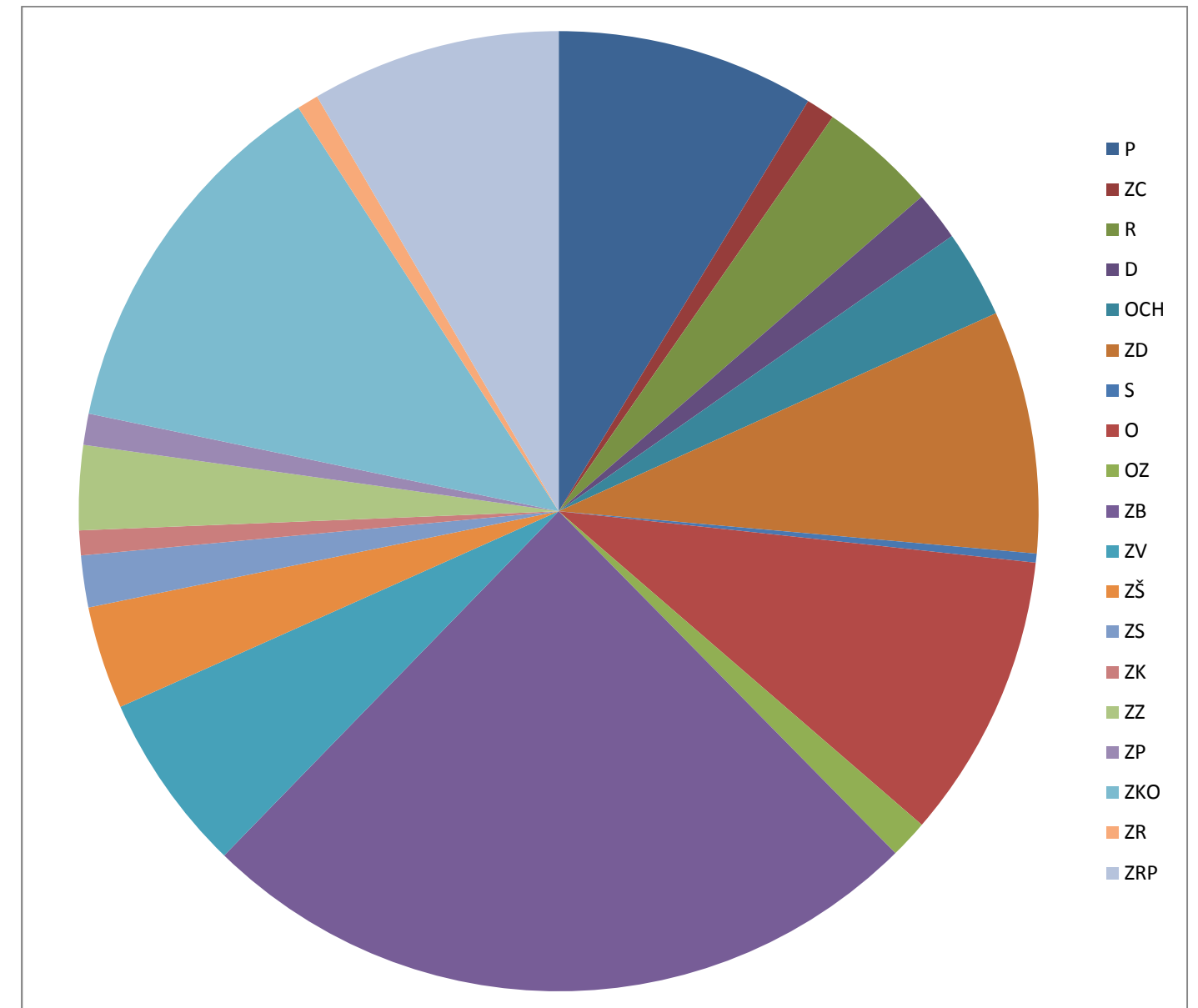
Funkčně- kompoziční jednotka	výměra	Funkčně-kompoziční jednotka	výměra
Park (P)	154 683 m ²	Zezeň obytných souborů (ZB)	438 540 m ²
Zezeň občanské vybavenosti (ZC)	17 300 m ²	Zezeň obytných souborů – vnitrobloků (ZV)	107 509 m ²
Rekreační zezeň (R)	70 721 m ²	Zezeň školních zařízení (ZŠ)	61 792 m ²
Doplňková zezeň (D)	29 500 m ²	Zezeň sportovních areálů (ZS)	31 100 m ²
Liniová zezeň (L)	5 120 m	Zezeň kulturních zařízení (ZK)	14 845 m ²
Ochranná a izolační zezeň (OCH)	52 385 m ²	Zezeň zdravotnických zařízení a hasičských areálů (ZZ)	50 720 m ²
Zezeň dopravních staveb (ZD)	145 590 m ²	Zezeň průmyslových areálů (ZP)	18 686 m ²
Stabilizační vegetace svahů (S)	5 432 m ²	Zezeň komerce, zezeň u administrativních budov (ZKO)	224 480 m ²
Ostatní zezeň (O)	171 202 m ²	Zezeň reprezentativní (ZR)	12 893 m ²
Ostatní zezeň – zahradkářská kolonie (OZ)	22 774 m ²	Zezeň rozvojových ploch (ZRP)	148 312 m ²

Procentuální zastoupení funkčně-kompozičních jednotek v řešeném území:

Funkčně-kompoziční jednotka zeleně	Procentuální zastoupení
P	8,70%
ZC	0,97%
R	3,97%
D	1,65%
OCH	2,94%
ZD	8,18%
S	0,30%
O	9,62%
OZ	1,28%
ZB	24,65%
ZV	6,04%
ZŠ	3,47%

Funkčně-kompoziční jednotka zeleně	Procentuální zastoupení
ZS	1,74%
ZK	0,83%
ZZ	2,85%
ZP	1,05%
ZKO	12,62%

Výšečový graf ukazující zastoupení jednotlivých typů funkčně-kompozičních jednotek v rámci řešeného území:

5. NÁVRH SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ

ÚVOD

U návrhu nových ploch a ploch určených k regeneraci jsme vycházeli z předešlé podrobné analýzy území. V návrhu jsme zohlednili i již budoucí návrhy k jednotlivým plochám a studie jednotlivých území, které zde řešíme. Následně je v doplňkovém výkrese vizualizací vidět výstup ze studií na jednotlivé plochy.

U většiny ploch navrhujeme rekonstrukci území nebo obnovu v případě alejí. U sídlišť Fifejdy II a Šalamouna vycházíme z návrhů etapizace území, které zpracovaly architektonické ateliéry z hlediska urbanistického a doporučujeme zde přístup k části týkající se revitalizované zeleně. Jak píšeme v analytické části je problémem u sídlišť sterilita nově založené zeleně.

Je zde nutné dát prostor i zeleni přírodního charakteru a najít kompromis mezi posílením stability území z hlediska přírodního a funkčnosti s vazbou na náročnost údržby.

Při dalších stupních dokumentace pro úpravu zeleně na soukromých pozemcích budou návrhy projednány s jednotlivými vlastníky.

NÁVRH ŘEŠENÍ SYSTÉMU ZELENĚ SÍDLA V ČLENĚNÍ

• NEZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ

Nezastavěné území jsou převážně parky, u kterých je jejich funkce podpořena a klade se na ně vysoký důraz jakožto stabilní prvky celého území. Nutností je i nadále uchovávat v těchto režimech a nepodléhat nátlaku zástavby.

V rámci nového návrhu v nezastavěném území se dotýkáme dvou funkčních typů. Jedná se o obnovu a revitalizaci parku Milady Horákové a parku na ulici Železárenská, zde jsou v rámci nových návrhů pouze opatření na posílení stability a biodiverzity území.

Druhý funkční typ, v analytické části označený jako zeleň rozvojových ploch, se v rámci návrhu mění na plochy se zástavbou a to většinou v zeleň občanské vybavenosti a zeleň obytných souborů.

• ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ A ZASTAVITELNÉ PLOCHY

Zastavěné území a zastavitelné plochy jsou podpořeny ve své funkci. Navyšujeme zde procento zeleně. Dbá se na funkční užití jednotlivých míst a v těchto případech je často upozorňováno na volbu druhového složení, které musí být ovlivněno mnoha aspekty jako extrémní podmínky města, podjezdová výška u nasazení koruny a další. U zastavitelných ploch je uvedeno procento předpokládané zeleně při jejich zástavbě. Důležité je brát zřetel i na fakt, aby zeleň nebyla příliš sterilní a měla co nejvíc přírodní charakter, díky němuž bude v budoucnu stabilní. Je důležité i v zastavěném území podporovat prvky jako porosty stromů a volně rostoucí keře.

• FKJZ DLE SPECIFICKÝCH ČÁSTÍ SÍDLA

Celkově můžeme konstatovat, že návrh vedl ke zkvalitnění ozelenění sídla a vytvoření návazností mezi nimi. Vazby obnovujeme návrhy alejí a jejich rekonstrukcí. Je nutné hlavně v jednotkách – zeleň občanské vybavenosti, zeleň komerce a liniová zeleň alejí, posílit množství kvalitního stromového patra. Zde jsou velmi často voleny nevhodné druhy malo-korunné, přitom území vyžaduje stabilní dlouhověké jedince.

Důraz je kladen na druhové složení, to by mohlo být podpořeno vytrvalými kvetoucími druhy zabezpečující vyšší biologickou diverzitu.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Aktuální vegetační prvky svým druhovým složením odpovídají intravilánu města. Nacházejí se zde druhy, které snesou extrémní podmínky městského prostředí. Tyto stromy jsou sazeny do exponovaných míst v blízkosti zpevněných ploch. Ve větších plochách zeleně můžeme pozorovat dřeviny s nižší ekologickou amplitudou.

Hlavním úkolem budoucích výsadeb je souvislé propojení zelených ploch ve městě. Jde o systém zeleně, který bude souvislý. Nápomocny by mohly být stromořadí a dosadby stromového patra či obnova momentálně neužívaných ploch zeleně. Jelikož mikroklima větších měst je stále náročnější na přirozené růstové podmínky, musí být využívány dřeviny, které snáší větší teploty v létě, málo srážek, zasolení kořenů nebo znečištění vzduchu. Propojený systém zeleně je potřebný nejen po stránce udržitelnosti území, ale taky pro lepší průchodnost chodců.

Je nutné navrhovat druhy stabilní, plodící a ne příliš agresivní k našemu domácímu prostředí.

Velmi důležité je obnovení keřových vegetačních prvků, protože ty jsou na ústupu a nové větší skupiny se nezakládají.

Dřevinné prvky pro jednotlivé nové a regenerované území budou blíže popsány konkrétně u podrobného popisu níže.

NÁVRH OPATŘENÍ

Ve velkých celcích sídlišť dojde k etapizaci v projektové dokumentaci. Jedná se o sídliště Fifejdy II. (sever řešeného území) a Šalamouna (jihozápadní část obvodu Moravská Ostrava). Sídliště Fifejdy II je rozděleno na etapy pro období 2013-2028 a pro sídliště Šalamouna byl určen časový rozsah let 2009-2017. Vycházíme z podkladů architektonických studií a projednání s obyvateli těchto území. V rámci návrhů etapizací a následných jednotlivých realizací dochází vždy k veřejnému projednávání, z něhož následně vycházíme.

V jednotlivých krocích by mělo dojít k propojení některých částí území pomocí zelených linií a tedy novým dosadbám alejí.

Celkově můžeme konstatovat, že nejdůležitějším opatřením pro výsadbu dřevin a další vegetace je následná údržba po výsadbě rostlin. V následné údržbě jde zejména o neprovádění závlivky rostlin, neodstranění úvazků, které často v důsledku nedostatečné péče usychají.

NÁVRH TÉMAT PRO ZAPRACOVÁNÍ DO ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE

Velkým problémem území je množství zpevněných ploch, které nepropouštějí vodu a dochází tedy k velkému odtoku dešťové vody do kanalizace. Budovy a pojízdné plochy zapříčiňují i silný nárůst teploty v letních měsících. Možností a příležitostí je zvýšení podílu zeleně v území. K tomuto záměru se nabízí aktuální nezastavěné a nevyužívané plochy určené k přestavbě. Uplatněn by měl být regulační plán na zástavbu tohoto prostoru, kdy kritériem může být procentuální určení podílu zeleně nebo využití extenzivních zelených střech, které jsou běžným principem pro zvýšení retence vody do povrchu v západních zemích Evropy.

NÁVRH TÉMAT PRO ŘEŠENÍ OBECNĚ ZÁVAZNOU VYHLÁŠKOU OBCE

Téma nenavrhuje konkrétní řešení obecně závazné vyhlášky obce. V rámci utváření a údržby sídelní zeleně budou dodržovány všechny závazné vyhlášky vydané městským obvodem Moravskou Ostravou a Přívoz. V současné době se ploch zeleně týká pouze vyhláška určující zimní údržbu komunikací, která je u každé komunikace označena tabulí.

VYMEZENÍ PLOCH VHODNÝCH PRO OBNOVU A REVITALIZACI ZELENĚ

Po vyhodnocení všech aspektů bylo vybráno několik ploch, které by v budoucnu měly projít změnou. Jde o konkrétní případy, které se budou řešit individuálně, protože jejich charakter to jinak nedovoluje. V návrhu byly plochy označeny a dále se jim přiřadila hodnota funkčně-kompoziční jednotky, kterou by v budoucnu tento prostor měl docílit. Při návrhu byl zohledněn územní plán města a požadavky na vývoj daných prostorů. Návrh systému sídelní zeleně se nezabývá pouze hodnocením stávající zeleně, ale snaží se na tento aspekt navazovat. Vytváří novou náplň některých celků zeleně v sídle a snaží se o co

největší propojení ploch zeleně např. pomocí liniových vegetačních prvků. Svazujícím může být fakt, že některé plochy jsou v soukromém vlastnictví. Znamená to, že v dalším stupni PD musí být navrhované změny s těmito vlastníky projednány.

PLOCHY NAVRHOVANÉ ZELENĚ (na text navazuje mapa č.5 a tabulka v závěru textu)

Řešené plochy jsou ve vlastnictví Statutárního města Ostravy (dle výpisu z katastru nemovitostí). V případě, že by některý návrh zasahoval pozemky v soukromém vlastnictví, bude další stupeň PD předem s vlastníky projednán.

N1 – L : ALEJ NA UL. HORNOPOLNÍ (N1 – L) – NOVÁ FUNKCE ALEJE

V současné době jsou doprovodné pásy zeleně kolem ulice tvořeny pouze trávnikem. Na menším segmentu ulice již bylo vytvořeno stromořadí (před budovami kanceláří). Alej v dnešní době usychá a není v dobrém zdravotním stavu. Druhové složení je z javoru klenu (*Acer pseudoplatanus*).

Návrh počítá s obnovením a protažením aleje po celé délce ulice Hornopolní. Dojde tak ozelení jedné z důležitých komunikačních spojnic a ucelení území.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o dvoustranné stromořadí (liniovou zeleň) táhnoucí se kolem ul. Hornopolní. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdová výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů). Doporučujeme zvolit větší dlouhověký druh a doplnit alej drobnějšími stromy z důvodu přítomnosti trolejového vedení.

N2 – ZB : SÍDLIŠTĚ FIFEJDY ZŮSTÁVÁ FUNKCE ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ

Sídlíště Fifejdy vznikaly v 70. a 80. letech minulého století jako složitě utvářený systém bytové zástavby. Většinou se jedná o vyšší bytové domy (5-15 podlažních pater). V centrech jednotlivých částí jsou umístěny nižší budovy, které splňují statut občanské vybavenosti, jedná se o menší komerční centra, obchody, kulturní objekty, školy a školky. V dalších centrech mezi panelovými domy nalezneme plochy zeleně často okolo dětských či sportovních hřišť.

Zeleň se zde zakládala těsně po výstavbě domů v rámci akce Z. Zeleň je tedy nekonceptně vysázena a nemá žádný řád. V projektech půjde o zvýšení biodiverzity a stability území. Zeleň by měla být sázena do kompaktních celků, které budou jednoduché pro údržbu, ale splní všechny požadavky na kvalitní prostředí věnované místním obyvatelům. Velký důraz se klade na logické návaznosti a trasování chodníků a cyklistických stezek. Důležitým, je i využívání mobiliáře, které bude sloužit místním či kolemjdoucím k odpočinku.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Dojde k výsadbám a doplnění dřevin. V rámci prostorové struktury by se jednalo o skupiny stromů, podrosty keřů, samostatné ucelené keřové pásy. Dřeviny by měly být jak listnaté, tak jehličnaté. Projektované dřeviny budou částečně podporovat biodiverzitu území, čemuž dopomůžou kvetoucí druhy rostlin.

NÁVRH OPATŘENÍ: Půjde o zachování přehlednosti území s důrazem na rekreační funkci. Při výsadbách se využijí vysoko vyvětvěné stromy a nižší keře, které nejsou optickou zábranou a nevyvolávají pocit nebezpečí. V těchto frekventovaných místech je nutné přistoupit i k častější kontrole dřevin, hlavně těch, které by mohly bezprostředně ohrozit kolemjdoucí či cyklisty.

Návrh etapizace dle mapy č.6.

N4 – ZB : SÍDLIŠTĚ VARENSKÁ – ZŮSTÁVÁ FUNKCE ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ

Celé sídlíště prošlo před rokem 2010 celkovou regenerací. Zařadili jsme ho do nového návrhu z důvodu absence většího množství stromových vegetačních prvků a zcela nevhodných stávajících mladých výsadeb. V jižní části jsou nověji vybudované obrovské nesmyslné plochy dláždění, které doplňují jen malé kulovité stromy a to se týká i parkovišť.

Zeleň je tady na ústupu. Vysazeny byly pouze menší stromy s kulovitými korunami, které nevytvářejí dostatečný stín a nedokážou nahradit plnohodnotné výsadby.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Doplnění většího množství stromového patra o větší dlouhověké druhy a menší stromky až keře s plody, místní proveniencí.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dosadby stromů v rámci náhradních výsadeb a v budoucnu zmenšení zdlážděných ploch.

N5 – L : ALEJ NA UL. VARENSKÁ – ZŮSTÁVÁ FUNKCE ALEJE

Ulice Varenská je frekventovanou komunikací, ke které přiléhá rozsáhlý Sad Milady Horákové. V nedávné době zde byla založená nová alej jasanů ze strany Sadu Milady Horákové.

Prostor kolem ulice Varenská umožňuje rozšíření aleje i na druhou stranu. Problémem by mohla být přítomnost sítí. Zařadili jsme tuto alej do návrhu, protože je nutné se zaměřit na její rozšíření a následnou péči u stávajících výsadeb.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o dvoustranné stromořadí (liniovou zeleň) táhnoucí se kolem ul. Varenská. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdová výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů).

N6 – P : PARK MILADY HORÁKOVÉ – ZŮSTÁVÁ FUNKCE PARK

Sad Milady Horákové je významným parkem v centru města. Dříve byl městským hřbitovem, ale od roku 1965 se začal postupně přetvářet na park. Park je v ochranném režimu vyhodnocen jako významný krajinný prvek. V dnešní době je park hojně využíván jako průchozí místo či ke krátkému odpočinku.

Výhled do budoucna by měl splňovat další požadavky většího městského parku, který bude splňovat ekologicky stabilní funkci plochy i atraktivního místa pro obyvatele. Mělo by v celkovém měřítku dojít k ucelení výsadeb, utváření prostorově hodnotných prvků pomocí zeleně s využitím veškeré škály možností. Centrální část sadů by měla být i středobodem parku. Dojde zde k celkové úpravě vytvoření zajímavého atraktantu, který poskytne zábavu i odpočinek. Velmi zajímavým by mohly být trvalkové výsadby kolem hlavních komunikačních tahů.

Návrh počítá i s rozšířením parku, kde východní část sadů hraničí s areálem nemocnice Fifejdy, ale dělí je oplocení. Tento úzký pás zeleně na sebe charakterově a prostorově navazuje a tak by mohl být propojen se zbytkem sadů.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Dojde k výsadbám a doplnění dřevin. V rámci prostorové struktury by se jednalo o skupiny stromů, podrosty keřů, samostatné ucelené keřové skupiny či trvalkové záhony s vyšším stupněm intenzity údržby.

NÁVRH OPATŘENÍ: Je důležité dát jednotlivým částem parku jasnou funkci. Obnovit průhledy a doplnit o prvky trvalkových výsadeb a kvetoucích trávníků, posílit vybavení mobiliářem.

N7 – R : REKREAČNÍ PLOCHA – CINGRŮV SAD – NOVÁ FUNKCE REKREAČNÍ ZELENĚ

Cingrův sad se nachází u ul. Cingrova a je obklopen ze všech stran komunikacemi. V nadcházejících letech se i sama ul. Cingrova stane větší komunikací, která propojí ul. Místeckou a Cihelní. Zeleň se bude koordinovat s nově budovanou úpravou ulice Cihelní dle ÚAP.

Park tvoří velké vzrostlé stromy s výsadbami keřů, z nichž část je přestárlá. V nedávné době zde přibyly i nové výsadby v podobě izolační zeleně.

Návrh respektuje dosavadní využití prostoru jakožto místa pro venčení a volný výběh psů. Jelikož je místo segmentem, který je vyčleněn komunikacemi po obvodu, neruší tato náplň obyvatele okolních domů a je naopak vhodným využitím. Bude doplněna izolační zeleň kolem železniční tratě a okrajů komunikací.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Dojde k výsadbám a doplnění dřevin v rámci izolační a ochranné zeleně. S ohledem na prostorovou strukturu by se jednalo o skupiny stromů, podrosty keřů, samostatné ucelené keřové skupiny v okrajových částech.

NÁVRH OPATŘENÍ: Hlavním úkolem je udržení bezpečnosti území. Jedná se o přístupnost od komunikací a prostupnost keřových výsadeb. Při volném výběhu psů by mohlo dojít k jejich vyběhnutí na vozovku, tomuto by však mělo zabránit dělicí oplocení uvnitř výsadby.

N8 – L : OBNOVENÍ ALEJE NA UL. 28. ŘÍJNA – ZŮSTÁVÁ FUNKCE ALEJ

Na ul. 28. října je starší mezerovitá alej, která vytváří příjemné prostředí v okolí rušné cesty. Záměrem je její obnovení a dosadba aleje na jižní i severní stranu ulice. Dojde tedy k vytvoření liniové doprovodné zeleně mezi komunikací a pěšími chodníky.. Ta se uplatní zejména v letních měsících, kdy mají komunikace a chodníky vysoké teploty.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o dvoustranné stromořadí (liniovou zeleň) táhnoucí se kolem ul. 28. října. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace. Druhové složení se zaměří na vzrůstnější dlouhověké stromy, musí snášet zasolení.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdná výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů).

N9 – L : ALEJ NA UL. NA JÍZDÁRNĚ – ZŮSTÁVÁ FUNKCE ALEJ

Ulice Na jízdárně směřuje jižně od ul. 28. října. Ve středové části ul. Na jízdárně je vysazen mladší alej z hrušní alej. Navrhujeme prodloužení aleje k ulici 28.října a možnost vytvoření oboustranné aleje aspoň v částech.

Vytvořil by se tak propojený koncept zelených linií, který by ústil na ul. Dr. Malého.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o jedno až oboustranné stromořadí (liniovou zeleň) doplněné kolem ul. Na jízdárně. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdná výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů). Druh bude totožný s již stávajícím.

N12 – ZB : SÍDLIŠTĚ ŠALAMOUNA – ZŮSTÁVÁ FUNKCE ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ

Sídlíště Šalamouna se nachází v jihozápadní části obvodu Moravská Ostrava. Toto sídlíště se začínalo stavět v poválečné době a typickým pro něj je utváření menší výstavby formované do vnitrobloků. Domy jsou tří až čtyřpatrové cihlové. V jejich vnitřních polo-veřejných dvorech často můžeme pozorovat občanskou vybavenost, která je formována přímo místními obyvateli. Dvory využívají k odpočinku, zábavě i relaxaci a mají svůj typický charakter. Dvory jsou často po obvodech doplněny nízkými stříhanými živými ploty. Tato část potřebuje jen menší úpravu mimo vnitřní dvory.

V severní části území jde pak o výstavbu vyšších až vysokých panelových domů (až 12 podlažních pater). Byly vystaveny v 70. letech minulého století. Jde o klasické sídlíštní budovy z panelů. I výsadby v okolí těchto domů jsou formovány v 70. a 80. letech. Využívány byly keřové porosty z jalovců či pámelníků. V území můžeme potkat vzrostlé stromy, které tvoří kostru porostů v území.

Celé sídlíště v budoucnu projde regenerací – „Projekt regenerace panelového sídlíště Šalamouna“, který pracuje s etapizací prací na sídlíšti až do roku 2017. Půjde o nové trasování chodníků, vytvoření lepší přístupnosti a nové výsadby. Výsadby doplní stromové patro tak, aby v budoucnosti došlo k vytvoření kosterních dřevin a tedy udržení či zvýšení stability území.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Dojde k výsadbám a doplnění dřevin. V rámci prostorové struktury by se jednalo o skupiny stromů, podrosty keřů, samostatné ucelené keřové skupiny a živé ploty. Dřeviny by měly být jak listnaté, tak jehličnaté. Projektované dřeviny budou částečně podporovat biodiverzitu území, čemuž dopomůžou kvetoucí druhy rostlin.

NÁVRH OPATŘENÍ: Při výsadbách se využijí v co největší míře původní druhy dřevin a to jak stromů, tak i keřů. Je nutné posílit stromové a větší keřové patro. V těchto frekventovaných místech je nutné přistoupit i k častější kontrole dřevin, hlavně těch, které by mohly bezprostředně ohrozit kolemjdoucí či cyklisty. V jižní starší části sídlíště jde o zachování rázu prostoru s ohledem na polo-veřejné vnitřní dvory bloků zástavby. Návrh etapizace dle mapy č.6.

N13 – L : ALEJ NA UL. DR. MALÉHO – ZŮSTÁVÁ FUNKCE LINIOVÁ ZELENĚ ALEJ

Původně byla na ulici Dr. Malého ucelená dvouřadá alej sakur (Prunus serrulata'Kanzan') bohužel dosáhla hraničního věku. Následně byla alej vykácena a nepodařilo se jí obnovit z důvodů záporných stanovisek správců sítí. Alej by se měla ve 100% obnovit a se správci sítí se musí vstoupit do jednání o usměrnění jejich požadavků na úrovni vedení obvodu. Původní alej tvořila velice hodnotný prvek celého území a její částečné obnovení v rámci jedné z regenerací první etapy sídlíště Šalamouna je nedostatečné.

Alej by tak navazovala na počínající systém zelených linek území s napojením na ul. Na jízdárně a 28. října.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o oboustranné stromořadí (liniovou zeleň) na ulici ul. Dr. Malého. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdná výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů).

N14 – R : REKREAČNÍ PLOCHA UL. ŽELEZÁRENSKÁ - ZŮSTÁVÁ FUNKCE REKREAČNÍ ZELENĚ

Rekreační plocha u ul. Železárenské je i v současnosti vymezena jako rekreační s výsadbou ochranné a izolační zeleně. Dnes je území užíváno částečně jako park pro sport s centrálním kruhovou in line dráhou pro bruslení.

Po stránce zeleně je užito pouze stromové patro. Návrh pracuje s myšlenkou doplnění keřových výsadeb v okrajových částech, které v území výrazně chybí. Jednalo by se o kompaktní výsadby.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o doplnění keřového patra s kompaktní ucelenou výsadbou. Pro větší biologickou rozmanitost mohou být voleny i kvetoucí druhy.

NÁVRH OPATŘENÍ: Musí být kladen důraz na následnou údržbu keřových výsadeb a častější kontrolu stromů, kvůli zvýšenému pohybu lidí.

N16 – L : ALEJ NA UL. ŽELEZÁRENSKÁ – ZŮSTÁVÁ FUNKCE LINIOVÉ ZELENĚ - ALEJ

Na ul. Železárenská dnes funguje několik desítek metrů březové aleje. Cílem je její protažení po celé délce ul. Železárenská a napojení na stromořadí ul. Výstavní.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o jednostranné stromořadí (liniovou zeleň) táhnoucí se kolem ul. Železárenská Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdná výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů).

N17 – L : ALEJ NA UL. GAJDOŠOVA - ZŮSTÁVÁ FUNKCE LINIOVÉ ZELENĚ - ALEJ

Ulice Gajdošova se nachází na jihu sídlíště Šalamouna. V hodným by bylo celově vysadit novou alej, která vy propojovala území. Dojde tak k obnově stávajících segmentů předchozí staré výsadby.

NÁVRH DŘEVINNÝCH VEGETAČNÍCH PRVKŮ: Půjde o jednostranné stromořadí (liniovou zeleň) táhnoucí se kolem ul. Gajdošova. Dřeviny budou sazeny do zelených pásů kolem dopravní komunikace.

NÁVRH OPATŘENÍ: Dřeviny musí být voleny tak, aby vydržely extrémní podmínky přilehlé komunikace a zároveň splnily další podmínky pro zastínění povrchu, výšku nasazení koruny stromů – podjezdná výška (pro dobrou průjezdnost nákladních aut a autobusů).

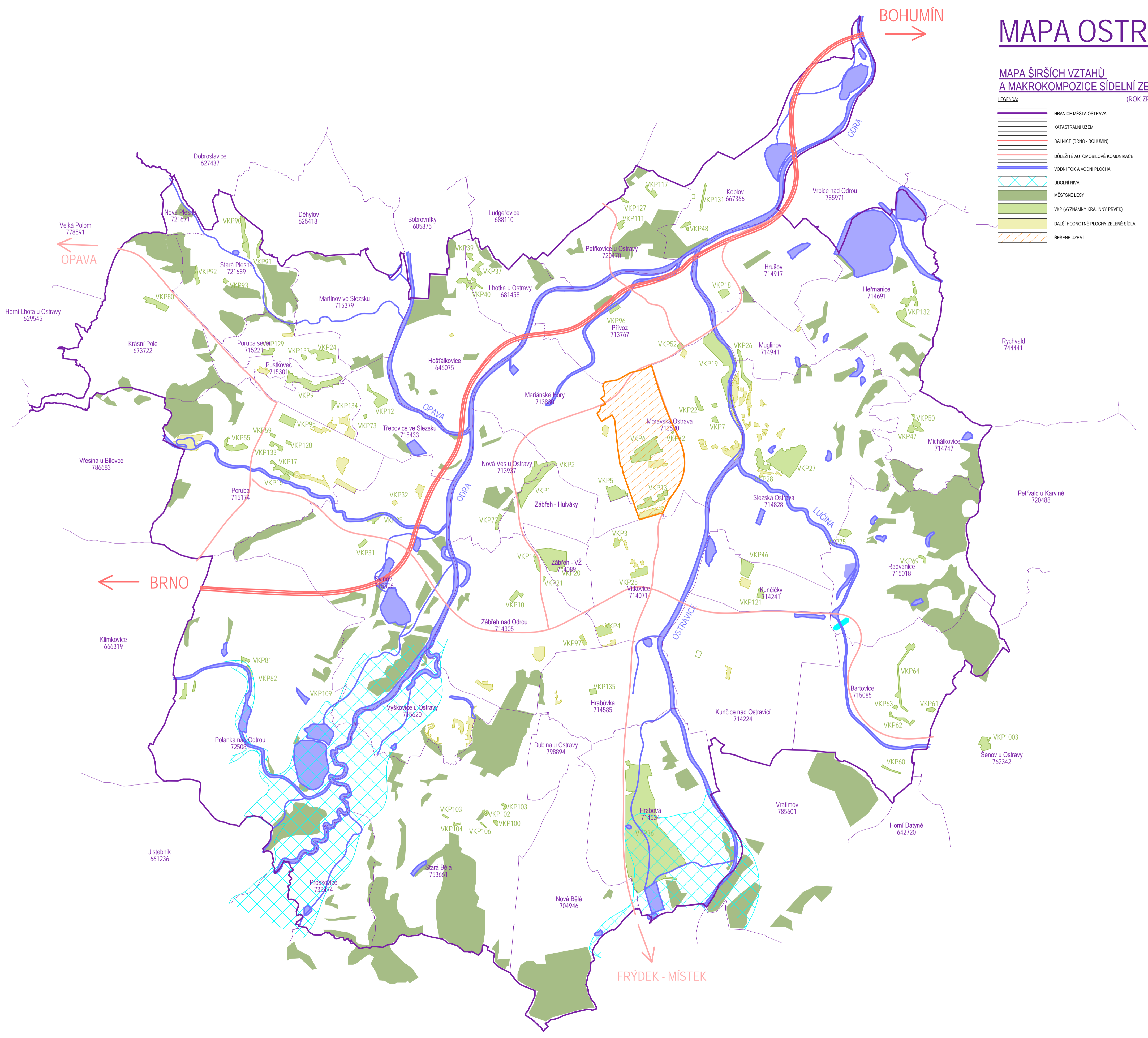
TABULKA NOVĚ NAVRŽENÝCH PLOCH A REVITALIZOVANÝCH ČÁSTÍ ZELENĚ

OZNAČENÍ ÚZEMÍ	NAVRŽENÁ – REVITALIZOVANÁ FUNKČNĚ KOMPOZIČNÍ JEDNOTKA ZELENĚ FKJZ	ROZLOHA	DÉLKA ALEJÍ	ZCELA NOVÁ ÚPRAVA	CELKOVĚ REVITALIZOVANÁ PLOCHA	ČÁSTEČNĚ REVITALIZOVANÁ	MNOŽSTVÍ ZASTOUPENÍ ZELENĚ V NOVÉ PLOŠE	NOVĚ ZALOŽENÉ SKUPINY STROMŮ	NOVĚ VYSAZENÉ SOLITÉRNÍ STROMY	NOVĚ ZALOŽENÉ KEŘOVÉ VÝSADBY	NOVĚ ZALOŽENÉ TRÁVNÍKY	NOVĚ ZALOŽENÉ TRVALKOVÉ ZÁHONY	NOVÁ CESTNÍ SÍŤ	NOVÝ MOBILIÁŘ ZÁKLADNÍ	NOVÉ VYBAVENÍ PRO REKREACI A SPORT	INTENZITA ÚDRŽBY VEGETAČNÍCH PRVKŮ	INTENZITA ÚDRŽBY TECHNICKÝCH PRVKŮ
N1	L- Alej na ul. Hornopolní	-	1 372m	○	-	-	1 372 m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N2	ZB – Sídliště Fifejdy	199 617m ²	-	-	○	-	50%	○	○	○	○	○	○	○	○	2	2
N4	ZB- Sídliště Varenská	57 014 m ²	-	-	-	○	50%	○	○	○	○	○	-	-	-	2	2
N5	L – Alej na ul. Varenská	-	1 016m	○	-	-	1 016m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N6	P – Park Milady Horákové	152 101 m ²	-	-	-	○	90%	○	○	○	○	○	○	○	○	2	2
N7	R – Rekreační plocha Cingrův sad	6 640 m ²	-	-	○	-	90%	○	○	○	○	-	○	○	○	3	2
N8	L – Obnovení aleje na ul. 28. října	-	963m	-	○	-	963m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N9	L – Alej na ul. Na jízdně	-	154m	○	-	-	154m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N12	ZB – Sídliště Šalamouna	342 892 m ²	-	-	○	-	50%	○	○	○	○	○	○	○	○	2	2
N13	L – Alej na ul. Dr. Malého	-	650m	-	○	-	650m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N14	R – Rekreační plocha na ul. Železárenská	18 228 m ²	-	-	-	○	80%	-	-	○	-	-	-	-	-	3	2
N16	L – Alej na ul. Železárenská	-	548 m	○	-	-	548 m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-
N17	L – Alej na ul. Gajdošova	-	847m	○	○	-	847m	-	○	-	○	-	-	-	-	3	-

MAPA OSTRAVY

MAPA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ
A MAKROKOMPONICE SIDELNÍ ZELENE
(ROK ZPRACOVÁNÍ 2016)

- LEGENDA
- HRANICE MĚSTA OSTRAVA
 - KATASTRALNÍ ÚZEMÍ
 - DÁLNIČE (BRNO - BOHUMÍN)
 - DŮLEŽITÉ AUTOMOBILOVÉ KOMUNIKACE
 - VODNÍ TOK A VODNÍ PLOCHA
 - ÚDOLNÍ NIVA
 - MĚSTSKÉ LESY
 - VKP (VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK)
 - DALŠÍ HODNOTNÉ PLOCHY ZELENE SÍDLA
 - REŠENÉ ÚZEMÍ

ÚZEMNÍ STUDIE SIDELNÍ ZELENE V MĚSTSKÉM OBLASTI MOAP

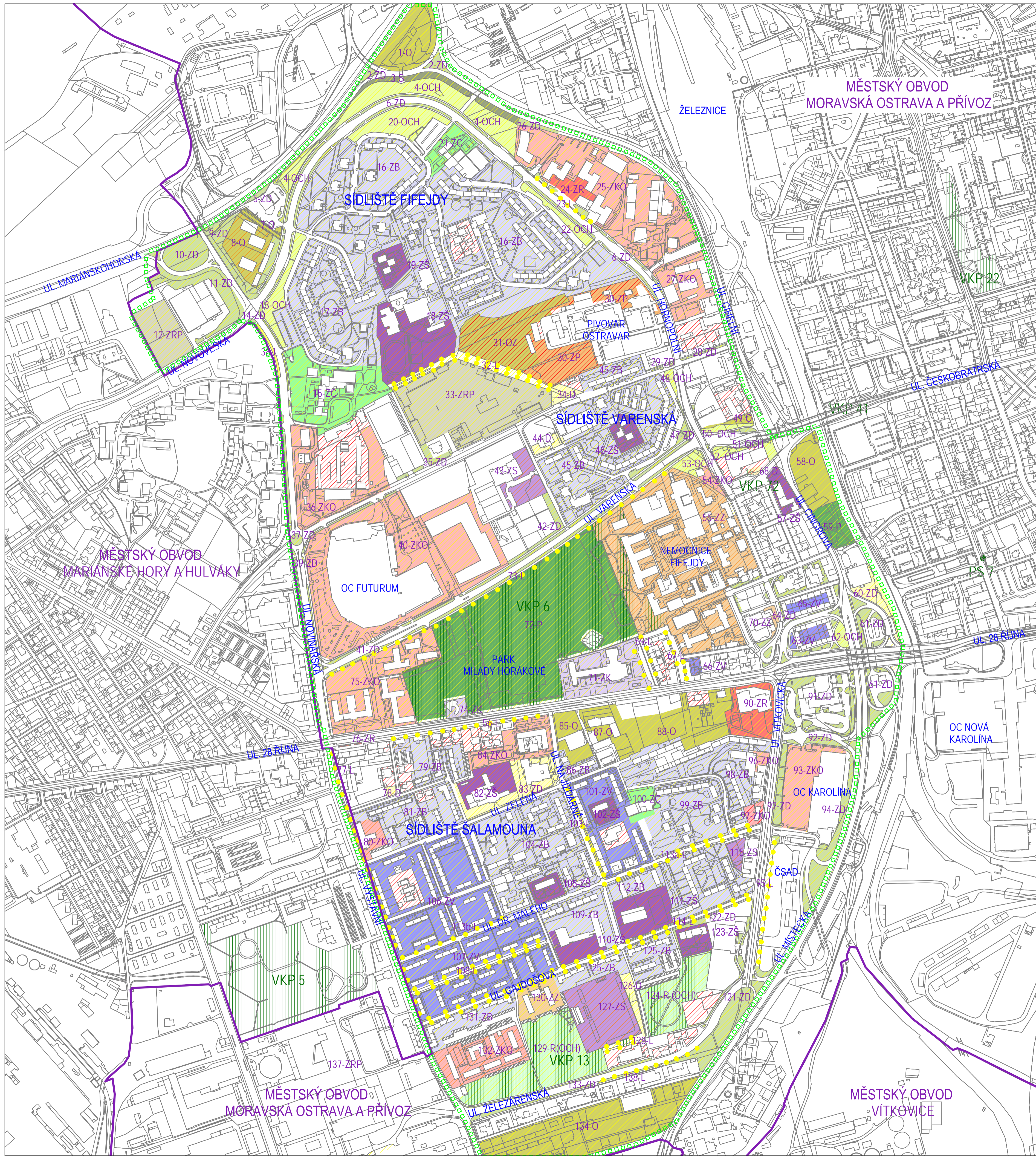
Mapa č. 1 - MAPA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ A MAKROKOMPONICE SIDELNÍ ZELENE

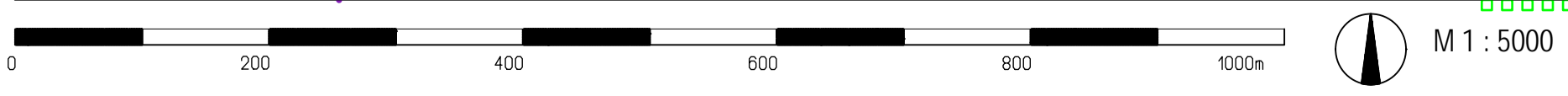
M 1 : 40 000

ATELIER ZABRÁNĚNÍ KRAJINĚSKÉ ARCHITEKTURY

- MAPA FUNKČNĚ-KOMPOZIČNÍCH JEDNOTEK ZELENĚ**
(ROK ZPRACOVÁNÍ 2016)
- LEGENDA:**
- KATASTRÁLNÍ MAPA
 - HRANICE MĚSTSKÝCH OBVODŮ
 - HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
 - OCHRANNÉ REŽIMY ÚZEMÍ:
 - VKP
 - PAMÁTNÝ STROM
 - PŘÍSTUPNOST PLOCHY:
 - SOUKROMÁ PLOCHA
 - POLOVĚREJNÁ PLOCHA
 - VEŘEJNÁ PLOCHA
 - OZNAČENÍ HODNOCENÉ PLOCHY:
 - 58-ZRP ČÍSLO HODNOCENÉ PLOCHY - FKJZ
 - FUNKČNĚ - KOMPOZIČNÍ JEDNOTKA ZELENĚ (FKJZ):
 - P PARKY
 - ZC ZELENĚ OBČANSKÉ VYBAVENOSTI
 - R REKREAČNÍ ZELENĚ
 - D DOPLNKOVÁ ZELENĚ
 - LINIOVÁ ZELENĚ - ALEJE
 - OCH OCHRANNÁ A IZOLAČNÍ ZELENĚ
 - ZD ZELENĚ DOPRAVNÍCH STAVEB
 - S STABILIZAČNÍ VEGETACE SVAHŮ
 - O OSTATNÍ
 - OZ OSTATNÍ - ZAHRÁDKÁŘSKÁ KOLONIE
 - ZB ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ
 - ZV ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ - VNITROBLOKŮ
 - ZC ZELENĚ OBČANSKÉ VYBAVENOSTI
 - ZŠ ZELENĚ ŠKOLNÍCH ZAŘÍZENÍ
 - ZS ZELENĚ SPORTOVNÍCH AREÁLŮ
 - ZK ZELENĚ KULTURNÍCH ZAŘÍZENÍ
 - ZZ ZELENĚ ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ, HASIČSKÝCH AREÁLŮ DOMOVŮ PRO SENIORY
 - ZP ZELENĚ PRŮMYSLÝCH AREÁLŮ
 - ZKO ZELENĚ KOMERCE, ZELENĚ U ADMINISTRATIVNÍCH BUDOV
 - ZR ZELENĚ REPREZENTATIVNÍ
 - ZRP ZELENĚ ROZVOJOVÝCH PLOCH

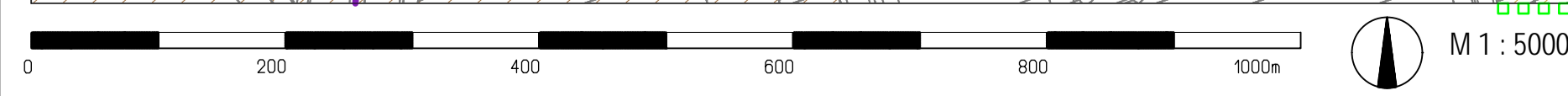
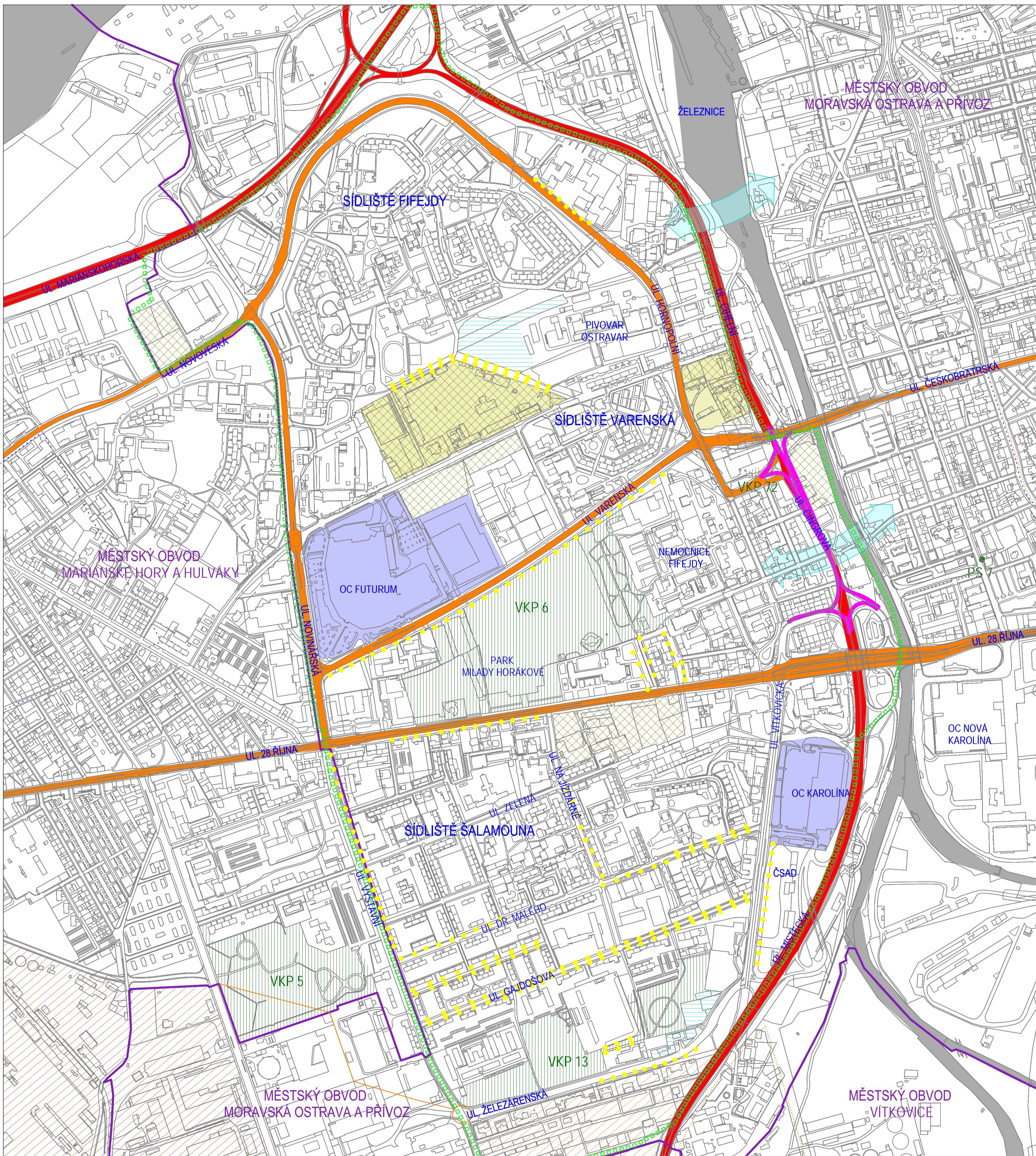

Mapa č. 2 - FUNKČNĚ-KOMPOZIČNÍ JEDNOTKY ZELENĚ
ÚZEMNÍ STUDIE SÍDELNÍ ZELENĚ V MĚSTSKÉM OBVODU MOAP

PROBLÉMOVÁ MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

(ROK ZPRACOVÁNÍ 2016)

- LEGENDA:**
- KATASTRÁLNÍ MAPA
 - HRANICE MĚSTSKÝCH OBVODŮ
 - HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- HODNOTY ÚZEMÍ:**
- HISTORICKY A URBANISTICKY VÝZNAMNÝ SOUBOR
 - ÚZEMÍ S ARCHEOLOGICKÝMI NÁLEZY
 - VKP
 - PAMÁTNÝ STROM
 - STROMOŘADÍ
- ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ (DLE ÚAP):**
- NÁVRH VEDENÍ SILNICE
 - PLOCHY PŘESTAVBY
 - ROZVOJOVÉ PLOCHY LEHKÉHO PRŮMYSLU A ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBY
- LIMITY ÚZEMÍ:**
- HLAVNÍ DOPRAVNÍ TAHY
 - FREKVENTOVANÁ KOMUNIKACE
 - ŽELEZNICE
 - OBCHODNÍ CENTRA
 - PLOCHY V MAJETKU ŽELEZÁREN
 - BARIÉRA FYZICKÉ I VIZUÁLNÍ PROSTUPNOSTI
 - BARIÉRA FYZICKÉ PROSTUPNOSTI (DLE ÚAP)
 - ÚZEMÍ S NEDEFINOVANOU FUNKCÍ
 - ÚPRAVA ULICE CINGROVÝ DLE ÚAP

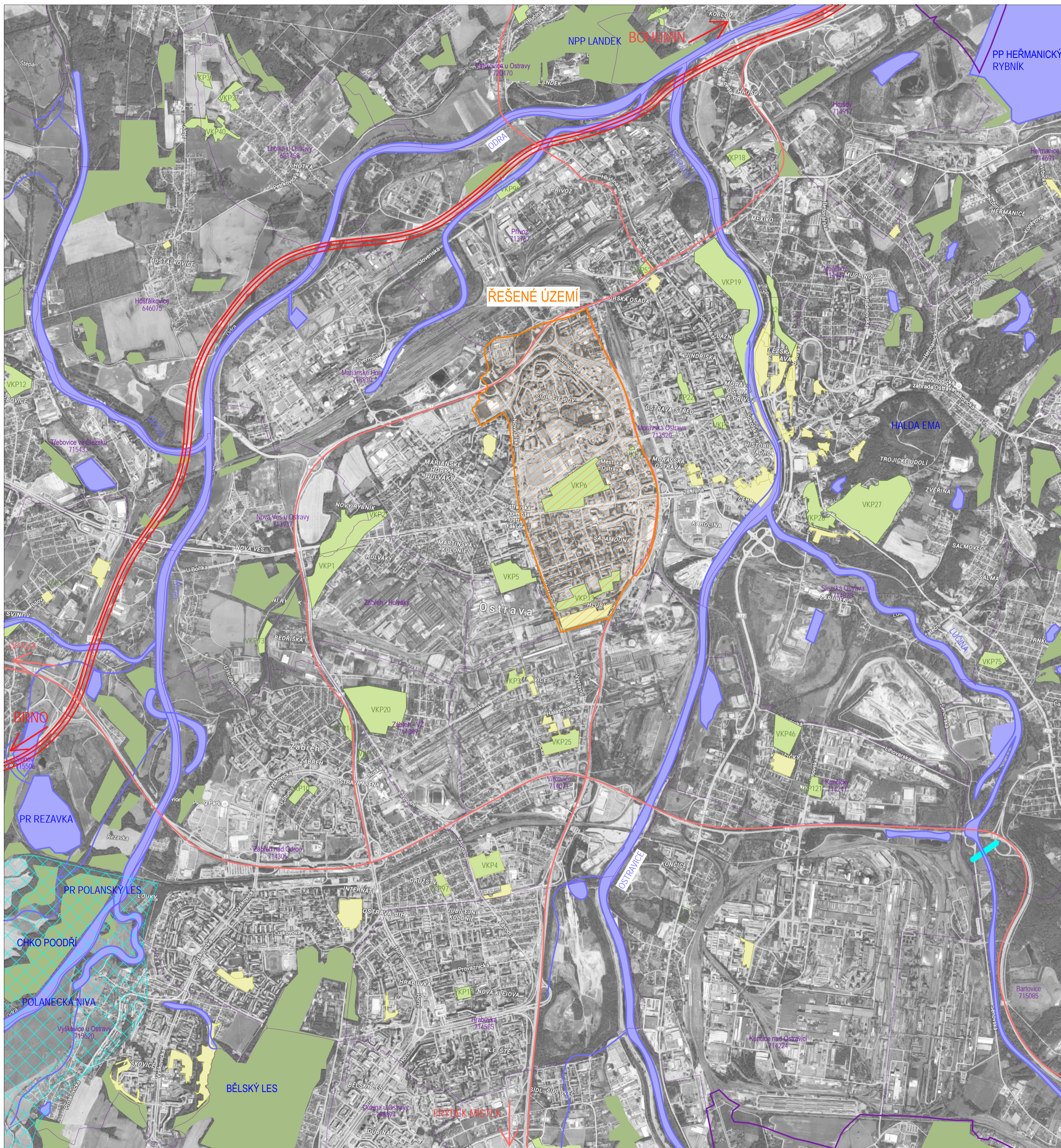
Měpa č. 3 - MAPA LIMITŮ A HODNOT
ÚZEMNÍ STUDIE SÍDELNÍ ZELENE V MĚSTSKÉM OBVODU MOAP

MAPA OSTRAVY

MAKROKOMPONICE SYSTÉMU ZELENÉ SÍDLA

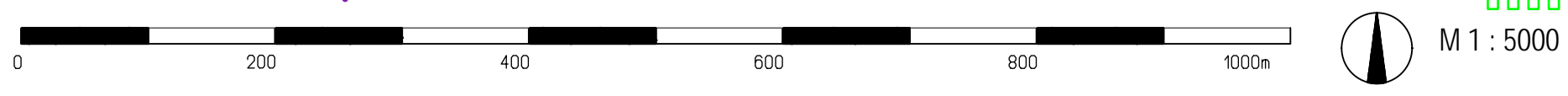
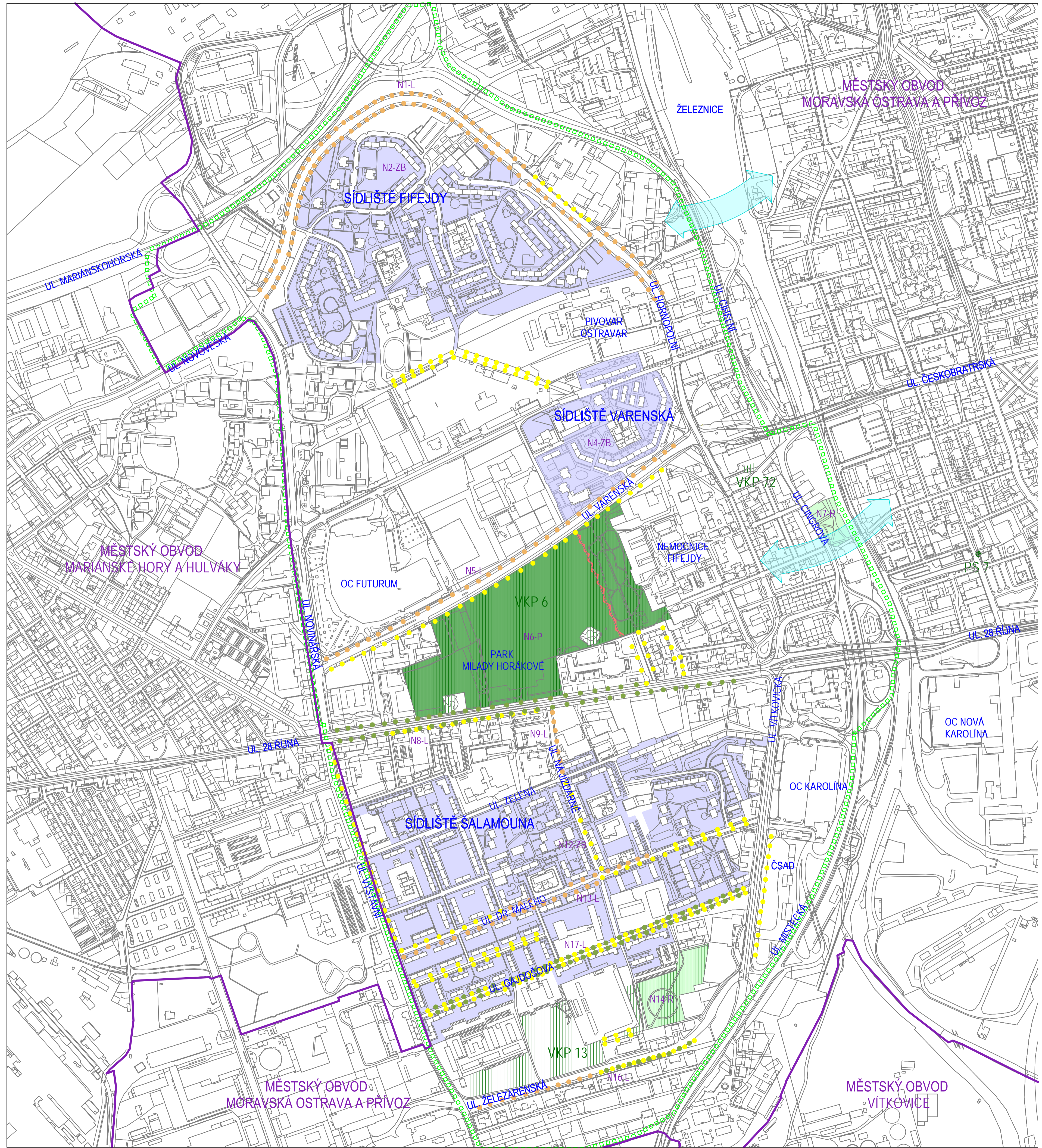
(ROK ZPRACOVÁNÍ 2016)

- LEGENDA
- HRANICE MĚSTA OSTRAVA
 - KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ
 - DÁLNIČE (BRNO - BOHUMÍN)
 - DŮLEŽITÉ AUTOMOBILOVÉ KOMUNIKACE
 - VODNÍ TOK A VODNÍ PLOCHA
 - UDOLNÍ NIVA
 - MĚSTSKÉ LESY
 - VKP (VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK)
 - DALŠÍ HODNOTNÉ PLOCHY ZELENÉ SÍDLA
 - ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

Mapa č. 4 - MAKROKOMPONICE SYSTÉMU ZELENÉ SÍDLA
ÚZEMNÍ STUDIE SÍDELNÍ ZELENĚ V MĚSTSKÉM OBVODU MOAP

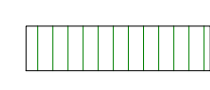
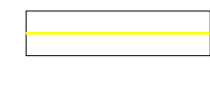
- LEGENDA:**
- KATASTRÁLNÍ MAPA
 - HRANICE MĚSTSKÝCH OBLVODŮ
 - HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- OCHRANNÉ REŽIMY ÚZEMÍ:**
- VKP
 - PAMÁTNÝ STROM
- OZNAČENÍ NOVĚ NAVRŽENÉ PLOCHY:**
- N9-R ČÍSLO NOVĚ NAVRŽENÉ PLOCHY
- NOVĚ NAVRŽENÁ / REGENEROVANÁ FUNKČNĚ - KOMPOZIČNÍ JEDNOTKA ZELENĚ PLOCHY (FKJZ):**
- P PARKY
 - ZC ZELENĚ OBČANSKÉ VYBAVENOSTI
 - R REKREAČNÍ ZELENĚ
 - D DOPLŇKOVÁ ZELENĚ
 - OZ OSTATNÍ - ZAHŘÁDKÁŘSKÁ KOLONIE
 - ZB ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ
 - ZV ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ - VNITROBLOKŮ
- NOVĚ NAVRŽENÁ FUNKČNĚ - KOMPOZIČNÍ JEDNOTKA ZELENĚ - LINIOVÁ (FKJZ):**
- LINIOVÁ ZELENĚ - ALEJE - STÁVAJÍCÍ ALEJ
 - LINIOVÁ ZELENĚ - ALEJE - NOVĚ NAVRŽENÁ ALEJ
 - LINIOVÁ ZELENĚ - ALEJE - URČENA K OBNOVĚ
- DALŠÍ NÁVRH PRO ZKVALITNĚNÍ PROSTUPNOSTI:**
- ODSTRANĚNÍ LIMITU - BARIÉRA OPLCENÍ
 - MIMOÚROVŇOVÁ PROSTUPNOST

ETAPIZACE OBNOVY SÍDELNÍ ZELENĚ

(ROK ZPRACOVÁNÍ 2016)

- LEGENDA:
- VKP (VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK)
 - ETAPIZACE REGENERACE ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ
 - 20?? - ROK PLÁNOVANÉ REGENERACE ZELENĚ OBYTNÝCH SOUBORŮ

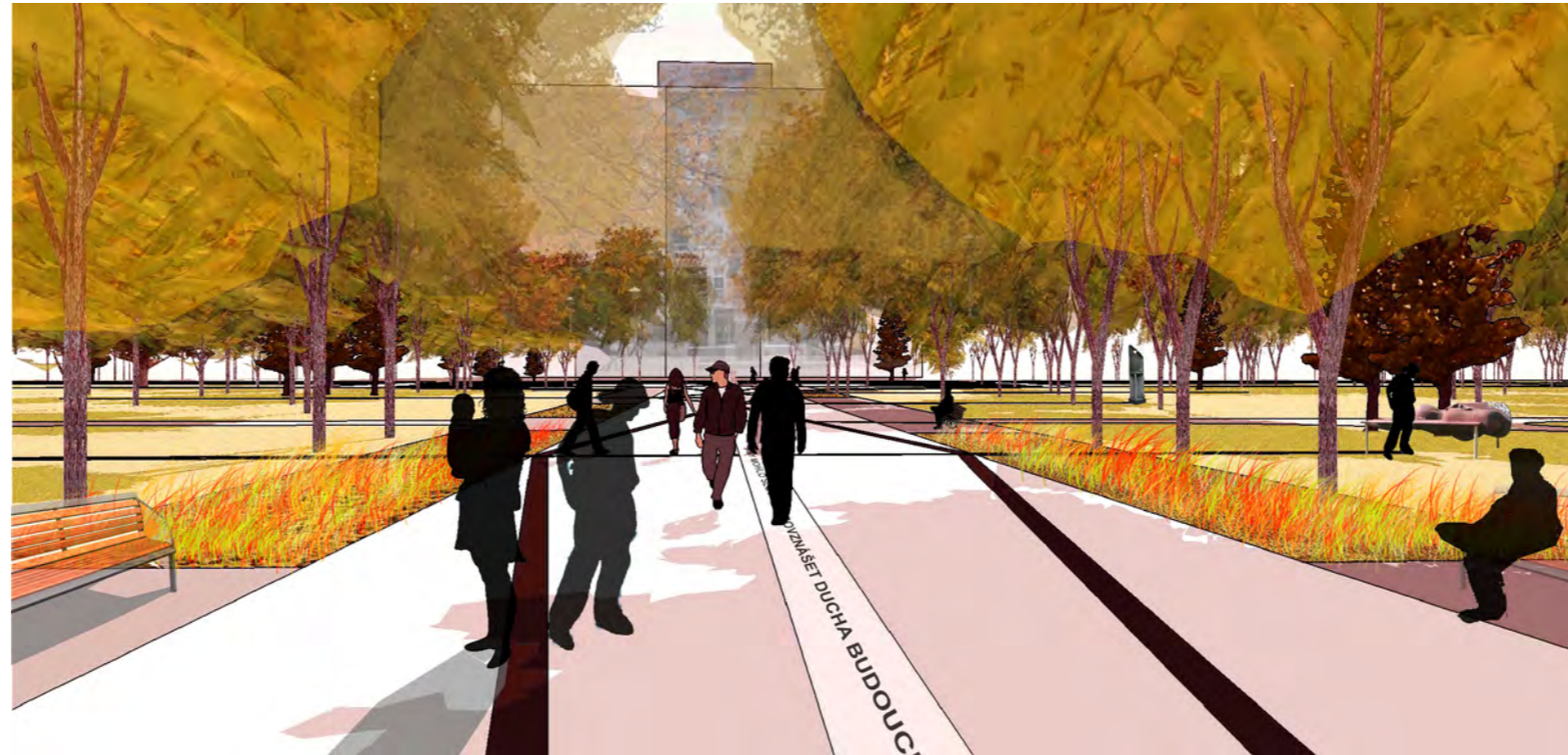
Mapa č. 6 - ETAPIZACE OBNOVY SÍDELNÍ ZELENĚ
ÚZEMNÍ STUDIE SÍDELNÍ ZELENĚ V MĚSTSKÉM OBLASTI MOAP

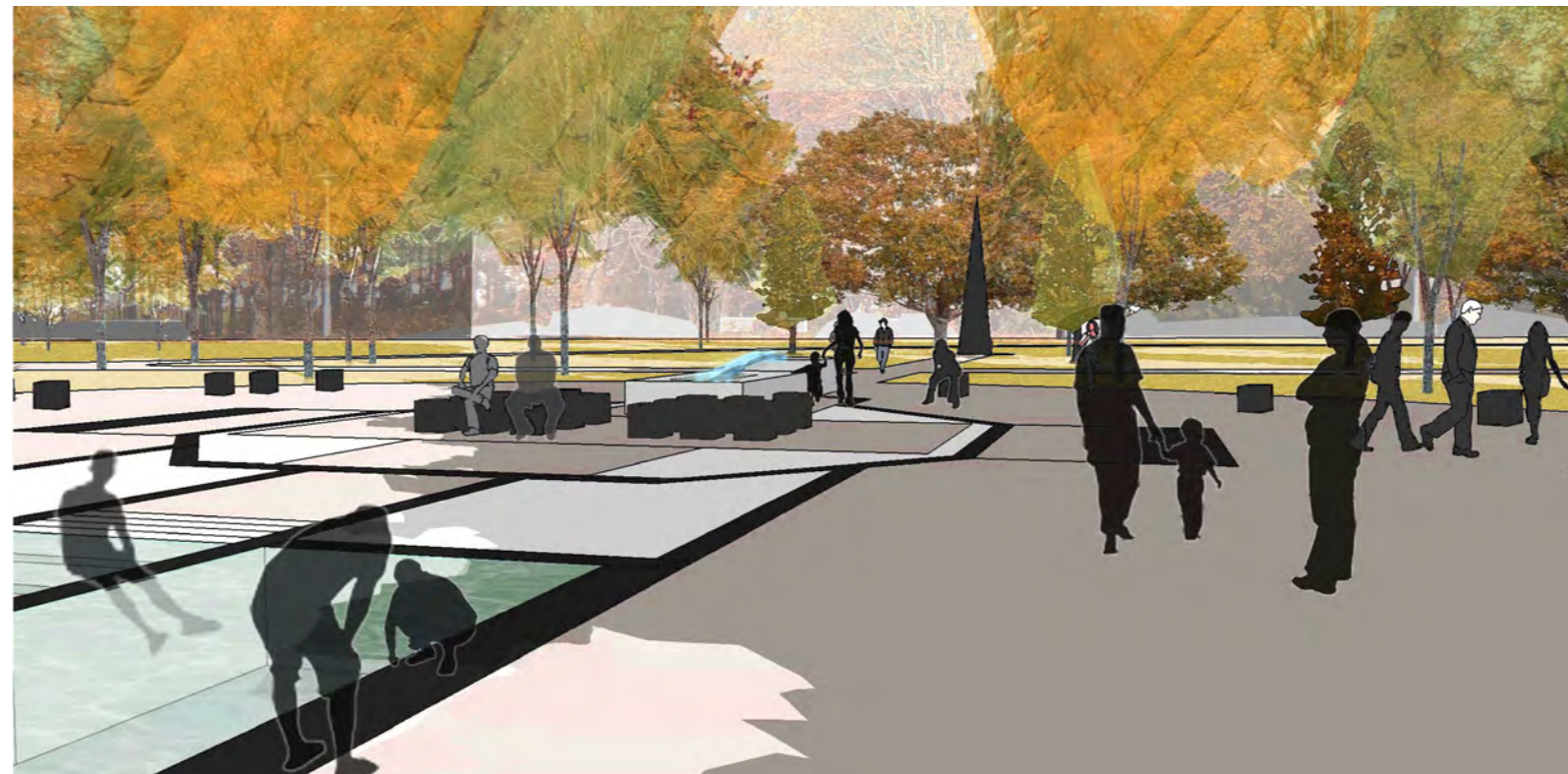
ATELIER ZABUDOVANÉ KRAJINY A ARCHITECTURY

VIZUALIZACE NÁVRHOVÉ ČÁSTI

SAD MILADY HORÁKOVÉ

POHLED ZE STŘEDOVÉ ČÁSTI PARKU SMĚREM KE KRAJSKÉMU ÚŘADU.
PARK JE DNES ZEJMÉNA PRŮCHOZÍM MÍSTEM, PROTO NÁVRH PRACUJE S MYŠLENKOU REVITALIZACE PARKU,
KDE OHLED BUDE BRÁN NA ZATRAKTIVNĚNÍ PROSTORU. V CENTRÁLNÍ ČÁSTI BUDOU VYSAZENY
TRVALKOVÉ ZÁHONY S VYŠŠÍ TŘÍDOU ÚDRŽBY, KTERÉ SVÝM KVETENÍM DOTVOŘÍ ATMOSFÉRU JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCH OBDOBÍ.

STŘEDOVÁ ČÁST PARKU S VODNÍM PRVKEM.